POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostního managementu

Katedra správního práva a správní vědy

Sankce za disciplinární delikty

Diplomová práce

Sanctions for disciplinary offenses
Master thesis

VEDOUCÍ PRÁCE
JUDr. Lenku SCHEU, Ph.D.

AUTOR PRÁCE
Bc. Nikola KINCLOVÁ

PRAHA
2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Kladně, dne 28. 8. 2022

…….
Bc. Nikola KINCLOVÁ

ANOTACE

Diplomová práce "Sankce za disciplinární delikty“ je zaměřena na oblast sankcionování disciplinárních deliktů, konkrétně na problematiku kázeňského řízení a ukládání kázeňských trestů příslušníkům bezpečnostních sborů. Hlavním cílem diplomové práce je identifikovat nedostatky v praktické aplikaci právních předpisů upravujících řízení o kázeňských přestupcích a o jednání, které má znaky přestupku, a to ve světle současných judikátů správních soudů. Na základě provedené analýzy zjištěných nedostatků diplomová práce dále obsahuje zhodnocení současného stavu a návrhy vhodných opatření, které by mohly být v rámci budoucí aplikační praxe uplatněny.

KLÍČOVÁ SLOVA

* disciplinární odpovědnost * disciplinární delikt * kázeňské řízení * sankce
* kázeňský trest * judikát

ANNOTATOIN

The master thesis "Sanctions for disciplinary offenses" is focused on the area of sanctioning disciplinary offenses, specifically on the issue of disciplinary proceedings and the imposition of disciplinary penalties on members of the security forces. The main objective of the thesis is to identify shortcomings in the practical application of legal regulations governing proceedings on disciplinary offenses and actions that has the characteristics of an offense, in the light of the current judicature of the administrative courts. Based on the analysis of the identified shortcomings, the thesis also contains an evaluation of the current state and proposals for appropriate measures that could be applied in the framework of the future application practice.

KEYWORDS

* disciplinary responsibility * disciplinary offens * disciplinary proceedings
* sanction * disciplinary penalty *judicature

Obsah

Úvod 7

1. Úvod do správního trestání 9

1.1. Základní principy správního trestání 10

1.2. Správněprávní odpovědnost 13

1.3. Správní delikty a jejich kategorizace 15

2. Druhy správních disciplinárních deliktů a ukládaných sankcí 17

2.1. Správní disciplinární delikty státních zaměstnanců 19

2.2. Správní disciplinární delikty členů profesních komor 22

2.3. Správní disciplinární delikty vojáků z povolání 23

2.4. Správní disciplinární delikty příslušníků bezpečnostních sborů 27

2.5. Správní disciplinární delikty žáků a studentů 29

2.6. Správní disciplinární delikty osob zbavených osobní svobody rozhodnutím soudu 31

2.6.1. Správní disciplinární delikty osob ve výkonu vazby 31

2.6.2. Správní disciplinární delikty osob ve výkonu trestu odnětí svobody 32

2.6.3. Správní disciplinární delikty osob v zabezpečovací detenci 34

3. Kázeňské řízení příslušníků bezpečnostních sborů 36

3.1. Kázeňské řízení o kázeňském přestupku 40

3.1.1. Základní charakteristika kázeňského přestupku 40

3.1.2. Specifika řízení o kázeňském přestupku 41

3.1.3. Kázeňské tresty 43

3.2. Kázeňská řízení o jednání, které má znaky přestupku 46

3.2.1. Základní charakteristika jednání, které má znaky přestupku 46

3.2.2. Specifika řízení o jednání, které má znaky přestupku 47

3.2.3. Kázeňské tresty 51
4. Vybrané příklady aplikační praxe ukládání kázeňských trestů 55
4.1. Podjatost služebního funkcionáře a institut dožádání 56
4.2. Otázka nicotnosti a nezákonnosti 61
4.3. Souběh kázeňského přestupku, jednání majícího znaky přestupku a trestného činu 65
Závěr 68

Seznam použitých zkratek

Správní řád – zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
Školský zákon – zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání, ve znění pozdějších předpisů
Zákon o VŠ – zákon č.111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů
Zákon o přestupcích – zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů
Zákon o služebním poměru – zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů
Zákon o státní službě – zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů
Zákon o vojácích z povolání – zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů
Zákon o výkonu trestu – zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů
Zákon o výkonu vazby – zákona č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, ve znění pozdějších předpisů
Zákon o výkonu zabezpečovací detence – zákon č. 129/2008 Sb., o výkonu zabezpečovací detence a změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Seznam dalších zkratek

FO – fyzické osoby
PO – právnické osoby
ČR – Česká republika
VŠ – vysoká škola

Úvod

Nacházíme se na počátku dvacátého prvního století a pro lidskou společnost je charakteristickým znakem jejího vývoje všudypřítomná regulace, která sice má zajistit efektivní fungování, rozvoj a prosperitu společnosti, ale zároveň významným způsobem zasahuje do života každého z nás již od útlého věku. Děti a studenti se řídí školním řádem, dospělí zákonnými a podzákonnými normami a státy mezinárodními úmluvami. Různým druhům a úrovním regulace odpovídají i různé způsoby vyvozování odpovědnosti za nedodržení stanovených pravidel, včetně případného ukládání sankcí.

Základní orientaci v regulativních oblastech českého právního prostředí považuji za součást společenské odpovědnosti každého jednotlivce. Pro studenty Policejní akademie České republiky v Praze (dále jen „Policejní akademie“) by se podle mého názoru mělo jednat o znalost povinnou. Působení v oblasti veřejné správy, pro které nás studium na Policejní akademii předurčuje, je tedy hlavním důvodem, proč jsem si zvolila téma diplomové práce „Sankce za disciplinární delikty“ se zaměřením na problematiku kázeňského řízení a ukládání kázeňských trestů příslušníkům bezpečnostních sborů. Mimo úzkou spojitost tématu diplomové práce a studia na Policejní akademii, považuji úspěšné a kvalitní zpracování diplomové práce za vhodný způsob přípravy na možné budoucí uplatnění u bezpečnostních sborů, případně ve státní správě.

Struktura diplomové práce je koncipována tak, aby jednotlivé kapitoly ve svém obsahu postupně rozpracovávaly zvolené téma od obecných poznatků k podrobnějšímu rozboru dané problematiky. Zvolená struktura by měla zajistit logické a přehledné uspořádání.

Úvodní kapitola diplomové práce je věnována obecné charakteristice správního trestání. Poskytuje základní orientaci v oblasti právní odpovědnosti a právního deliktu, který je členěn na delikty soukromoprávní a veřejnoprávní. Do kategorie veřejnoprávních deliktů, u kterých je typický vztah delikventa a státu, jsou řazeny správní delikty, které se pojí se správněprávní odpovědností. V této kapitole jsou dále uvedeny prameny správního trestání společně se základními právními zásadami.

Druhá kapitola diplomové práce je koncipována jako přehled druhů správních disciplinárních deliktů a jím příslušejících sankcí. Charakterizovány budou oblasti správních disciplinárních deliktů státních zaměstnanců, vojáků z povolání, příslušníků bezpečnostních sborů, členů profesních komor, žáků a studentů a také osob zbavených osobní svobody, jimiž jsou osoby ve výkonu vazby, osoby ve výkonu trestu odnětí svobody a osoby v zabezpečovací detenci.

Kázeňskému řízení příslušníků bezpečnostních sborů jsou v jeho teoretické i praktické rovině věnovány následující kapitoly této diplomové práce, které lze s ohledem na stanovený cíl bezpochyby označit za klíčové. V kontextu členění kázeňského řízení jsou dále samostatně rozpracovány podkapitoly kázeňského řízení o kázeňském přestupku a kázeňského řízení o jednání, které má znaky přestupku. Každá podkapitola obsahuje stručný popis správního disciplinárního deliktu, specifika pro jednotlivý druh kázeňského řízení a také příslušné sankce.

V další části této diplomové práce jsou prezentovány některé příklady kázeňského řízení, u kterých příslušné správní soudy ve svých judikátech upozorňují na nedostatky v aplikační praxi služebních funkcionářů. Hlavním cílem diplomové práce tedy je identifikace nedostatků v praktické aplikaci právních předpisů, jež upravují řízení o kázeňských přestupcích a o jednání, které má znaky přestupku, a to z pohledu aktuálních judikátů správních soudů.

Závěr diplomové práce obsahuje komplexní zhodnocení stávajícího stavu jak z hlediska právního prostředí, tak schopnosti jednotné aplikace, a také návrhy na zlepšení současného stavu.

1. Úvod do správního trestání

Správní trestání představuje pevnou a významnou součást správního práva, která se zabývá protiprávním (*deliktním)* jednáním v oblasti veřejné správy. K tomu, aby veřejná správa mohla vykonávat správu veřejných záležitostí bezproblémově, účelně a řádně, využívá mimo jiné institut správního trestání. Význam správního trestání je pro naplňování účelu veřejné správy v tomto kontextu velmi důležitý. Trestní systém totiž umožňuje kontrolovat dodržování právních předpisů a zajišťuje vyváženost stavu společnosti a společenských vztahů. Z hlediska všeobecného přehledu je zároveň vhodné upozornit na to, že veřejná správa, coby jedno z nejdůležitějších právních odvětví, disponuje neobvyklým a jedinečným systémem kombinujícím spravování, vydávání právních předpisů a také sankcionování, přičemž správní trestání je výkonem veřejné správy samo o sobě. [1]

Přestože je pojem „správní trestání“ často používán, jedná se pouze o pojem právní teorie. Vzhledem k tomu, že není legálně vymezen, můžeme se setkat s jeho různými definicemi. Například podle Zdeňka Fialy termín správní trestání v teorii správního práva nejčastěji označuje „*jednu z forem správních činností, která spočívá ve vyvozování správní odpovědnosti*.“ [2] Podle Evy Horzinkové lze správním trestáním označit situace, kdy „*orgány veřejné správy ukládají sankce za spáchané protiprávní činy, které nejsou činy soudně trestné*“. [3] Z uvedených vymezení tedy vyplývá, že stejně jako soudům, tak i orgánům veřejné správy náleží pravomoc rozhodovat o vině a trestu za protiprávní jednání.

Trestní pravomoc veřejné správy je však poměrně obsáhlá a odpovídá rozsahu působnosti orgánů veřejné správy a množství vydaných právních předpisů (*lex specialis*). Pro efektivní plnění úkolů v oblasti správního trestání je

[1] BOHADLO, David, Lukáš POTĚŠIL a Jan POTMĚŠIL. *Správní trestání z hlediska praxe a judikatury*. V Praze: C.H. Beck, 2013. Právní praxe, s. 1. ISBN 978-80-7400-413-1.
[2] FIALA, Zdeněk, Kateřina FRUMAROVÁ, Eva HORZINKOVÁ a Martin ŠKUREK. *Správní právo trestní*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021. Student, s. 25. ISBN 978-80-7502-531-9.
[3] HORZINKOVÁ, E. Správní trestání a jeho obecné principy ve vztahu k přestupkům proti občanskému soužití [online]. [cit. 27.2.2022]. Dostupné z: https://adoc.pub/spravni-trestani-a-jeho-obecne-principy-ve-vztahu-k-pestupkm.html.

ovšem nutné, aby veřejná správa byla dostatečně vybavena nejen po personální, materiální, technické, ale také finanční stránce. [4]

1.1. Základní principy správního trestání

Právní principy neboli právní zásady jsou natolik rozsáhlé téma, že by jim mohla být věnována samostatná diplomová práce. Obecně lze konstatovat, že právní principy (zásady) jsou svým významem klíčové nejen pro právní systém jako celek, ale rovněž pro jednotlivá právní odvětví, tedy i pro činnost správních orgánů či výkon správního trestání.

Správní trestání, jako součást správního práva, pochopitelně vychází z obecných principů veřejného práva (musí s nimi být v souladu). Pokud však hovoříme již konkrétněji o principech trestnosti, je důležité zmínit výraznou podobnost principů správního a soudního trestání. Spojitost základních zásad správního a soudního trestání potvrdil Nejvyšší správní soud již v několika judikátech, kde např. uvedl, že „…*podle ustálené judikatury českých soudů a mezinárodních soudních orgánů, stejně jako podle převažujících doktrinálních názorů, lze aplikovat zásady trestního práva i pro účely správního práva trestního,“* [5] nebo v jiném judikátu zdůraznil, že „*v přestupkovém řízení správní orgán rozhoduje o vině přestupce a o trestu za přestupek; zkoumá se tu tedy oprávněnost trestního obvinění v širším slova smyslu, jak je chápe čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Jak judikatura opakovaně dovodila, platí pro správní trestání obdobné principy jako pro trestání soudní, a v řízení o přestupku je na místě analogicky aplikovat pravidla stanovená trestním právem, pokud samotný předpis správního práva vůbec neřeší spornou otázku.“* [6]

V souvislosti se samotnými zásadami správního trestání Zdeněk Fiala upozorňuje na to, že je ve veřejné správě tyto zásady nutné zohledňovat ve vzájemných vazbách a souvislostech. Z tohoto pohledu jednotlivé zásady vytváří určitý hodnotový systém, který svým působením slouží k naplňování

[4] HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2016. Academia iuris, s. 293-294. ISBN 978-80-7400-624-1.
[5] Rozsudek Nevyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2004, sp. zn. 6 A 173/2002.
[6] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2010, sp. zn.: 8 As 14/2010.

hlavních hodnot a tvoří základy moderního právního státu. Zásady správního trestání je možné podle Zdeňka Fialy charakterizovat jako „*vůdčí právní ideje (hodnoty), na nichž je založen výkon této specifické správní činnosti.*“ [7] Zásady správního trestání lze chápat jako závazná pravidla při rozhodování správních orgánů o vině a trestu za správní delikty. [8]

Obdobně jako u nejednotnosti definice pojmu „správní trestání“, nepanuje mezi odbornou veřejností shodný pohled ani na zásady správního trestání. Rozdílné přístupy lze nalézt jak v jejich pojetí, jejich výčtu, tak v jejich třídění do jednotlivých kategorií.

Pro potřeby této diplomové práce provedu výčet obecných zásad podle zákona č. 500/2004 Sb., *správního řádu* (dále jen „správní řád“), Části první, Hlavy II. – Základní zásady činnosti správních orgánů:

- zásada zákonnosti (§ 2 odst. 1 a 2);
- zásada proporcionality (§ 2 odst. 2 a 3);
- zásada ochrany práv nabytých v dobré víře (§ 2 odst. 3);
- zásada zákazu zneužití správního uvážení (§ 2 odst. 4);
- zásada souladu s veřejným zájmem (§ 2 odst. 4);
- zásada legitimního očekávání (§ 2 odst. 4);
- zásada materiální pravdy (§ 3);
- zásada veřejné správy jako služby (§ 4 odst. 1);
- zásada zdvořilosti (§ 4 odst. 1);
- zásada řádného poučení a možnosti uplatnění práv (§ 4 odst. 2, 3 a 4);
- zásada smírného řešení (§ 5);
- zásada rychlosti (§ 6 odst. 1);
- zásada procesní ekonomie (§ 6 odst. 2);
- zásada rovného postavení účastníků řízení a nestrannosti správního orgánu (§ 7 odst. 1 a 2);
- zásada vzájemné součinnosti správních orgánů (§ 8 odst. 1 a 2).

[7] FIALA, Zdeněk, Kateřina FRUMAROVÁ, Eva HORZINKOVÁ a Martin ŠKUREK. *Správní právo trestní*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021. Student, s. 49. ISBN 978-80-7502-531-9.
[8] Tamtéž, s. 49.

S odkazem na výše uvedenou spojitost základních zásad správního a soudního trestání lze k výčtu důležitých zásad ve vztahu ke správnímu trestání, rovněž uvést několik tzv. odvětvových (specifických) zásad, obsažených v zákonu č. 250/2016 Sb., *o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich* (dále jen „zákon o přestupcích“):

- zásada absorpční (§ 41);
- zásada subsidiarity trestní represe (§ 42, 43 a 59);
- zásada *ne bis in idem* (§ 77);
- zásada oficiality (§ 78);
- zásada *reformace in peuis* (§ 98 odst. 2);
- zásada zákazu retroaktivity v neprospěch pachatele (§ 112 odst. 1);
- princip presumpce neviny, pravidlo *in dubio pro reo* (§ 86 odst. 1 písm. c) a § 93).

Význam právních principů a jejich bezvadné uplatňování při výkonu veřejné správy, včetně realizace sankční pravomoci veřejné správy, je bezpochyby naprosto zásadní pro demokratický právní stát. Poskytuje zejména právní jistotu, hodnověrnost a současně předvídatelnost. Porušení těchto principů, které jsou právně závazné, způsobuje nezákonnost procesního postupu nebo konečného rozhodnutí a narušuje zmíněnou právní jistotu, snižuje důvěru ve stát a jeho schopnost ochránit svěřené záležitosti.

Ve spojitosti s aplikací právních principů považuji za důležité rovněž zmínit tzv. správní uvážení, které mohou orgány veřejné správy využít při svém rozhodování v přesně vymezených případech. Při ukládání trestu se správní uvážení uplatňuje zejména při výběru a výměře správního trestu, kdy správní orgán „musí“ vybrat takový správní trest, který co nejobjektivněji zohlední okolnosti konkrétního případu, respektive vydat správné (spravedlivé) rozhodnutí. Mezi typické příklady uplatnění správního uvážení je možné uvést posouzení povahy a závažnosti přestupku dle § 38, přihlédnutí k polehčujícím okolnostem dle § 39 a přihlédnutí k přitěžujícím okolnostem dle § 40 zákona o přestupcích. Při použití

správního uvážení však musí správní orgán své rozhodnutí a myšlenkovou úvahu vždy řádně zdůvodnit. [9]

1.2. Správněprávní odpovědnost

Správněprávní odpovědnost je specifickým druhem právní odpovědnosti uplatňované v oblasti veřejného práva. Vychází z obecných základů právní odpovědnosti, které platí pro celý právní systém.

Právní odpovědnost je stěžejní právní institut, prostřednictvím něhož je zajišťováno řádné plnění povinností vyplývajících z právních norem a přispívající k dodržování zákonnosti. Právní teorie nahlíží na právní odpovědnost, jako na zvláštní právní vztah, který vzniká v důsledku porušení primární právní povinnosti a jehož obsahem je nová sekundární povinnost. [10] Graficky je vznik tohoto právního vztahu možné vyjádřit následovně.

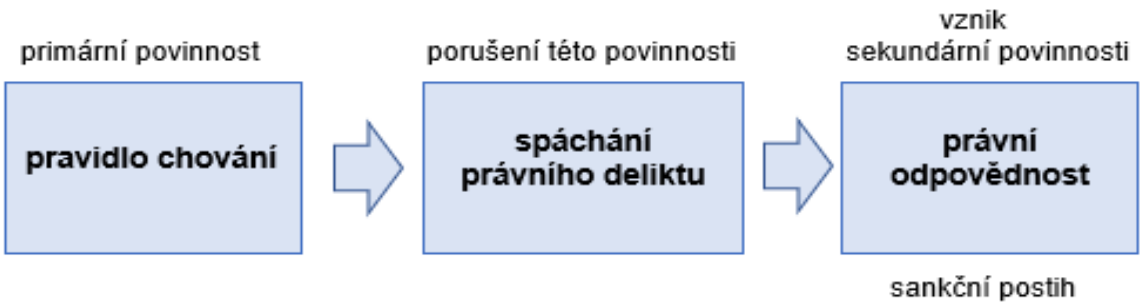

Obr. 1 – Vznik právní odpovědnosti [11]

Pro úplnost uvádím, že vznik právní odpovědnosti předpokládá existenci některých skutečností. Především musí dojít k protiprávnímu jednání [12] anebo protiprávnímu stavu [13], vzniku následku [14], přičemž tento následek musí mít příčinnou souvislost s protiprávním jednáním, a dále k zavinění subjektu právního vztahu.

---

[9] FIALA, Zdeněk, Kateřina FRUMAROVÁ, Eva HORZINKOVÁ a Martin ŠKUREK. *Správní právo trestní*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021. Student, s. 50-51. ISBN 978-80-7502-531-9.
[10] ZOUBEK, Vladimír. *Právověda a státověda: úvod do právního a státovědního myšlení*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. 171. ISBN 978-80-7380-239-4.
[11] FIALA, Zdeněk, Kateřina FRUMAROVÁ, Eva HORZINKOVÁ a Martin ŠKUREK. *Správní právo trestní*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021. Student, s. 14. ISBN 978-80-7502-531-9.
[12] Projev vůle, kterým je porušena nebo není dodržena právní povinnost, tedy projev vůle v rozporu s právními normami.
[13] Stav, který objektivně nastal v rozporu s právem vedoucím ke vzniku či hrozbě vzniku škodlivého následku.
[14] Porušení či ohrožení zájmů a hodnot chráněných zákonem.

Pokud jsem v úvodu této kapitoly definovala správněprávní odpovědnost, jako specifický druh právní odpovědnosti v oblasti veřejného práva, je zřejmé, že systém právní odpovědnosti je vnitřně strukturován. Klasifikace právní odpovědnosti vychází z členění jednotlivých právních odvětví a pododvětví. Správněprávní odpovědnost společně s trestněprávní odpovědností tvoří nejvýznamnější druhy odpovědnosti veřejnoprávní. Zároveň je dále vnitřně strukturována např. na odpovědnost za přestupky, disciplinární odpovědnost nebo kárnou odpovědnost.

Význam uplatnění správněprávní odpovědnosti spočívá především v zajištění bezporuchového, nerušeného výkonu veřejné správy, čímž přispívá k zabezpečení plnění jejich úkolů a cílů. Stejně jako u obecné právní odpovědnosti, také u správněprávní odpovědnosti se jedná o vyvození sankčního důsledku proti tomu, kdo porušil povinnosti stanovené právní normou, dominantně porušením normy správního práva.

Existují však případy, kdy správněprávní odpovědnost poskytuje ochranu i normám jiných právních odvětví (např. daňovému právu, právu sociálního zabezpečení nebo právu životního prostředí). Zároveň však platí, že existují případy, kdy k porušení povinností stanovených normami správního práva dojde spácháním jiného právního deliktu (např. trestným činem), což zakládá jinou kategorii právní odpovědnosti. Správněprávní odpovědnost však „nepokrývá“ všechny normy správního práva, ale pouze takové, které porušení právní povinnosti spojují s uložením správního trestu příslušným orgánem veřejné správy. Rozhodující pro určení správní odpovědnosti je tedy povaha sankce, respektive naplnění znaků správního deliktu. [15] Na základě výše uvedeného lze správněprávní odpovědnost vymezit jako:

- specifickou právní odpovědnost,
- odpovědnost za správní delikty, spojovanou s porušením právní povinnosti, za které lze uložit správní trest,
- odpovědnost, aplikovanou v podmínkách a pro potřeby veřejné správy,

[15] FRUMAROVÁ, Kateřina a kolektiv. *Správní trestání*. 1. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2017. s. 30-31. ISBN 978-80-7502-250-9.

- odpovědnost, realizovanou prostřednictvím orgánu veřejné správy v rámci zákonného procesu,
- odpovědnost, důsledkem jejího uplatnění je uložení správního trestu. [16]

1.3. Správní delikty a jejich kategorizace

Právní teorie pojem právní delikt obecně charakterizuje jako porušení právní povinnosti, s níž zákon spojuje hrozbu sankce trestní povahy. Spáchání právního deliktu je pak považováno za základ právní odpovědnosti, jednoho z nejstarších právních institutů. Stejně jako právní odpovědnost, lze podle právních oblastí členit také právní delikty do dvou základních kategorií na delikty **soukromoprávní,** u nichž je typický vztah delikventa a poškozeného (při rovnosti právního vztahu) s cílem kompenzace vzniklé újmy a **veřejnoprávní**, které jsou postaveny na vztahu delikventa a státu či jiné veřejnoprávní korporace s cílem ochránit společnost a potrestat delikventa.

S ohledem na zvolené téma diplomové práce bude další část této kapitoly věnována pouze veřejnoprávním deliktům. Tyto delikty bývají vynucovány na základě zásady oficiality, kdy orgán veřejné moci koná *ex officio.* Členění veřejnoprávních deliktů podle Zdeňka Fialy uvedené v publikaci Správní právo trestní je graficky znázorněno následovně. [17]

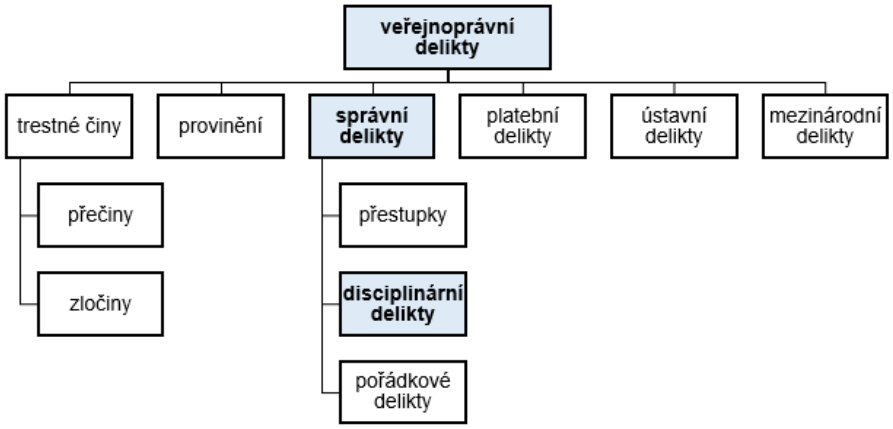

Obr. 2 – Členění veřejnoprávních deliktů [18]

[16] FIALA, Zdeněk, Kateřina FRUMAROVÁ, Eva HORZINKOVÁ a Martin ŠKUREK. *Správní právo trestní*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021. Student, s.24-25. ISBN 978-80-7502-531-9.
[17] Tamtéž, s. 18-20.
[18] Tamtéž, s. 20.

Za nejrozšířenější kategorii veřejnoprávních deliktů je možné jednoznačně označit správní delikty. Jedná se o delikty, které např. oproti trestným činům charakterizuje především nižší společenská škodlivost, ale také rozsah úprav v mnoha zákonných normách. V kategorii správních deliktů se nejčastěji setkáváme s přestupkem.

Přestupek je podle ustanovení § 5 zákona o přestupcích definován jako „*společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin“*. [19] Zákon o přestupcích se však nevztahuje na tzv. jiné správní delikty, mezi které řadíme disciplinární delikty a pořádkové delikty.

Disciplinární delikt je deliktem fyzické osoby (dále jen „FO“), která je ve zvláštním právním vztahu k určité instituci, kterou může být buď stát, profesní komora či jiná instituce (veřejnoprávní instituce), a se zvláštními právy a povinnostmi vyplývajících ze služebního nebo zaměstnaneckého poměru. Disciplinární odpovědnost se tedy vztahuje k porušení pravidel, řádu a kázně uvnitř příslušné instituce a je odpovědností veřejnoprávní. [20]

Pořádkový delikt se odlišuje od ostatních správních deliktů zejména svou procesněprávní povahou – jedná se totiž o porušení procesní povinnosti, v důsledku, níž jsou subjektu uloženy pořádkové sankce, kterými jsou vždy pořádkové pokuty. Dalším specifickým znakem pořádkového deliktu je skutečnost, že za tentýž skutek je možné subjekt postihnout opakovaně (neplatí zásada *ne bis in idem*). Základní právní úpravou obsahující tyto delikty je jednak správní řád a dále zákon č. 255/2012 Sb., *o kontrole* a zákon č. 552/1991 Sb., *o státní kontrole,* ve znění pozdějších předpisů. [21]

---

[19] Odbor legislativy a koordinace předpisů MV ČR. Průvodce zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. *https://www.mvcr.cz: Metodické pomůcky k zákonu č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2018, 19.1.2018. s. 12. [cit. 2.1.2022]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/zakon-o-odpovednosti-za-prestupky-a-rizeni-o-nich-ucinny-od-1-7-2017.aspx.

[20] HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2016. Academia iuris, s. 321-323. ISBN 978-80-7400-624-1.

[21] Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR. Vládní návrh zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. *Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR: Společná česko-slovenská digitální parlamentní knihovna* [online]. Praha: Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, 2015 [cit. 24.1.2022], s. 84. Dostupné z: https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=555&CT1=0.

2. Druhy správních disciplinárních deliktů a ukládaných sankcí

Správní disciplinární delikt, jakožto specifický druh správních deliktů, se vyznačuje vymezeným okruhem subjektů, které svým jednáním porušují disciplínu. Profesemi s typicky vyššími nároky na dodržování disciplíny jsou např. státní zaměstnanci, příslušníci bezpečnostních sborů, vojáci, členové různých profesních komor a další. Tato kategorie právních deliktů může postihovat také jednání porušující odborné či etické postupy, které jsou spojované s výkonem profesní činnosti. Zakotvení protiprávního jednání v právních normách, v tomto případě v normách obsažených v interních předpisech, jakými jsou např. statuty, je základem pro jeho sankcionovatelnost. [22]

Jednání, které je na základě zásady *nullum crimen sine lege* považováno za deliktní, musí naplňovat příslušné znaky skutkové podstaty deliktu, kterými jsou objekt, objektivní stránka, subjekt a subjektivní stránka. Znaky skutkové podstaty jsou stěžejní pro rozlišení konkrétního druhu správního deliktu. [23]

Objektem správního disciplinárního deliktu jsou hodnoty a zájmy chráněné vnitro-organizačními normami a předpisy tvořící komplexní pravidla chování, proti nimž je protiprávní jednání uskutečňováno. Jinými slovy se jedná o *„disciplínu chápanou jako právem stanovený řád a pořádek, kázeň, profesní etiku, odbornost výkonu povolání, důstojnost nebo důvěryhodnost instituce*.“ [24]

Objektivní stránku správního disciplinárního deliktu představuje protiprávní jednání, jehož důsledkem je porušení pracovních, služebních nebo jiných povinností stanovených vnitro-organizačními normami a předpisy. Míra škodlivosti tohoto protiprávního jednání nedosahuje příslušné intenzity, aby bylo možné uvedené porušení pracovních povinností klasifikovat jako čin soudně

[22] GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 8. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. Právnické učebnice, s. 198-199. ISBN 978-80-7380-838-9.
[23] FIALA, Zdeněk, Kateřina FRUMAROVÁ, Eva HORZINKOVÁ a Martin ŠKUREK. *Správní právo trestní*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021. Student, s. 30. ISBN 978-80-7502-531-9.
[24] HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2016. Academia iuris, s. 321-323. ISBN 978-80-7400-624-1.

trestný či přestupek. [25] Dušan Hendrych v publikaci Správní právo: obecná část zároveň upozorňuje, že určité protiprávní jednání může současně naplňovat nejen skutkovou podstatu správního disciplinárního deliktu, ale také skutkovou podstatu trestného činu nebo přestupku. [26]

Subjektem, osobou odpovědnou za spáchání správního disciplinárního deliktu, je pouze ta osoba, která je ve speciálních právních vztazích, a to služebních nebo zaměstnaneckých (členském), vůči dané instituci. V případě správního disciplinárního deliktu vždy hovoříme o subjektu speciálním. [27] Typickým speciálním subjektem je státní zaměstnanec podle zákona č. 234/2014 Sb., *o státní službě* (dále jen „zákon o státní službě“). Další kategorie speciálních subjektů, jimiž jsou příslušníci bezpečnostních sborů, vojáci z povolání, vojáci v záloze ve službě, kteří jsou ve služebním poměru k České republice (dále jen „ČR“), mají disciplinární odpovědnost upravenou zvláštními zákony. [28] Zásadní je v tomto ohledu zmínit rozlišení kárné a kázeňské odpovědnosti. Pojem kárné odpovědnosti se využívá ve vztahu ke státním zaměstnancům podle zákona o státní službě. V druhém případě, tedy o kázeňské odpovědnosti, hovoříme v souvislosti s příslušníky bezpečnostních sborů podle zákona č. 361/2003 Sb., *o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů* (dále jen „zákon o služebním poměru“) a také u vojáků z povolání na základě zákona č. 221/1999 Sb., *o vojácích z povolání* (dále jen „zákon o vojácích z povolání“).

Zavinění, jakožto vnitřní psychický stav člověka k jeho jednání a následkům takového jednání, je **subjektivní stránkou** správního disciplinárního deliktu. Pokud není v zákoně stanoveno jinak, postačuje u správního disciplinárního deliktu zavinění formou nedbalosti. [29]

---

[25] SLÁDEČEK, Vladimír. Obecné správní právo. 4., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s. 221. ISBN 978-80-7598-564-4.
[26] HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2016. Academia iuris, s. 321-323. ISBN 978-80-7400-624-1.
[27] Důvodová zpráva k zákonu č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.
[28] HENDRYCH, Dušan a kol. /*Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2016. Academia iuris, s. 321-323. ISBN 978-80-7400-624-1.
[29] FIALA, Zdeněk, Kateřina FRUMAROVÁ, Eva HORZINKOVÁ a Martin ŠKUREK. *Správní právo trestní*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021. Student, s. 20. ISBN 978-80-7502-531-9.

2.1. Správní disciplinární delikty státních zaměstnanců

S pojmem státního zaměstnance se můžeme setkat již v čl. 79 odst. 2 Ústavy ČR, jenž uvádí, že právní poměry státních zaměstnanců v ministerstvech a jiných správních úřadech upravuje zákon. Konkrétní definici státního zaměstnance poskytuje § 6 zákona o státní službě, který říká, že státním zaměstnancem je FO přijatá do služebního poměru a zařazená na příslušné služební místo nebo jmenována na služební místo představeného. Vzniká tedy na základě správního aktu, čímž je řazen mezi specifické druhy služebního poměru veřejného práva. Státní zaměstnanec s oprávněním vést podřízené, ukládat jim služební úkoly a příkazy, organizovat, řídit a kontrolovat výkon jejich služby je na základě § 9 zákona o státní službě označován jako představený. Nejen oprávnění a povinnosti státních zaměstnanců, ale také organizační věci státní služby, služební vztahy státních zaměstnanců či jejich odměňování, vyplývají ze zákona o státní službě, jakožto stěžejní právní normy upravující oblast státně-zaměstnaneckých vztahů. Tento nově přijatý zákon nahradil zákon č. 218/2002 Sb., *o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřade*ch, který byl sice dlouhých dvanáct let platný, nikdy však nenabyl účinnosti.

Státní zaměstnanec je povinen podle § 77 odst. 1 písm. f) zákona o státní službě dodržovat při výkonu služby nebo její souvislosti služební kázeň [30], k jejímu porušení může dojít konáním i opomenutím. [31] Podle jiných právních předpisů bude posuzováno takové protiprávní jednání, k němuž došlo mimo jednání související s výkonem služby, jelikož se nejedná o porušení služební kázně.

Pokud státní zaměstnanec zaviněně poruší služební kázeň (jednáním nebo opomenutím), hovoříme o **kárném provinění** podle § 88 zákona o státní službě. Kárné provinění je správním disciplinárním deliktem, jeho spácháním totiž vznikne pachateli disciplinární odpovědnost a zároveň právo státu na pachatelovo potrestání. Společně s tím vzniká oprávnění kárné komise prvního či druhého

[30] Řádné plnění povinností vyplývajících státnímu zaměstnanci z právních předpisů vztahujících se ke službě v jím vykonávaném oboru služby, ze služebních předpisů či příkazů.
[31] KOTTNAUER, Antonín et al. *Zákon o státní službě*. Ostrava: Sagit, 2015, s. 195. ISBN 978-80-7488-079-7.

stupně (podle § 91 zákona o státní službě orgány s kárnou pravomocí) uložit státnímu zaměstnanci kázeňský trest označován jako **kárné opatření.** [32] Kárná komise je tříčlenný kolegiální orgán jmenovaný ze státních zaměstnanců příslušným služebním orgánem. [33]

Řízení o kárné odpovědnosti (kárné řízení) je dle ustanovení § 94 odst. 1 zákona o státní službě zahajováno na základě zásady oficiality kárnou komisí prvního stupně [34], z předloženého podnětu služebního orgánu nebo představeného. [35] Pokud půjde o kárné provinění náměstka pro řízení sekce nebo státního tajemníka, může dle § 94 odst. 2 podat podnět také příslušný člen vlády nebo vedoucí Úřadu vlády. Zánik kárné odpovědnosti podle § 90 zákona o státní službě nastává okamžikem uplynutí jednoleté lhůty, která začíná běžet spácháním kárného provinění, pro zahájení kárného řízení.

Výsledkem rozhodnutí kárného řízení je uložení státnímu zaměstnanci jedno z kárných opatření podle § 89 odst. 2 zákona o státní službě jimiž jsou:

- ***„písemná důtka;***
- ***snížení platu až o 15 % na dobu až tří kalendářních měsíců;***
- ***odvolání ze služebního místa představeného;***
- ***propuštění ze služebního poměru***.“ [36]

Kárné opatření ukládá kárná komise vycházející ze správního uvážení se zohledněním závažnosti spáchaného kárného provinění. Mimo ni je v § 89 odst. 3 zákona o státní službě popsán výčet posuzovaných kritérií. Zohledňovanými kritérii jsou způsob a okolnosti spáchání kárného provinění, jeho následky, míra zavinění, pohnutky vedoucí k porušení služební kázně, dosavadními přístupy státního zaměstnance k jeho služebním povinnostem spolu s dodržováním služební kázně a zda se v minulosti státní zaměstnanec kárného provinění již dopustil. Kárná opatření jsou hierarchicky řazena v kontextu vzestupné závažnosti

[32] PICHRT, Jan, Jiří KAUCKÝ a Martin KOPECKÝ. *Zákon o státní službě: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2020. Komentáře Wolters Kluwer, s.320. ISBN 978-80-7598-654-2.
[33] Tamtéž, s. 330.
[34] Srov. § 162 zákona o státní službě.
[35] Je zřizována ve služebním úřadu, pokud v něm vykonává službu nejméně 25 zaměstnanců. Jestliže není možné její zřízení, příslušnou je kárná komise prvního stupně zřízená u nadřízeného služebního úřadu. V případě, že není ani tato komise, je příslušnou kárná komise prvního stupně zřízená v Ministerstvu vnitra.
[36] Viz ustanovení § 89 odst. 2 zákona o státní službě.

protiprávního jednání. Výkon kárného opatření písemná důtka nastane v okamžiku nabytí právní moci rozhodnutí o uložení kárného opatření, shodně tomu je i v případech propuštění ze služebního poměru a snížení platu, kde může být navíc ve výroku rozhodnutí uvedena vykonatelnost rozhodnutí dnem pozdějším. Pravomocným rozhodnutím o uložení kázeňského opatření odvolání ze služebního místa představeného zaniká automaticky státnímu zaměstnanci výkon služby na pozici představeného. [37] Kázeňské opatření odvolání ze služebního místa představeného a propuštění státního zaměstnance ze služebního poměru se dle § 89 odst. 3 zákona o státní službě ukládá jedině za zvlášť závažné kárné provinění. Kárné provinění je klasifikováno jako zvlášť závažné, pokud státní zaměstnanec služební kázeň porušoval dlouhodobě, jeho jednání mělo zvlášť závažný následek nebo jednal ze zavrženíhodných pohnutek.

Taktéž u státních zaměstnanců nalezneme v § 89 odst. 5 zákona o státní službě zakotvenou zásadu *ne bis in idem,* není možné tedy uložit kárné opatření státnímu zaměstnanci za skutek, za nějž byl již dříve pravomocně odsouzen.

Postačí-li k nápravě státního zaměstnance samotné projednání kárného provinění, lze dle § 89 odst. 6 téhož zákona od uložení kárného opatření v rozhodnutí o kárném provinění upustit. Rozhodnutí o uložení kárného opatření, jež nabylo právní moci, se zakládá do osobního spisu státního zaměstnance.

Ustanovení § 97 zákona o státní službě zakotvuje možnost zahlazení kárného opatření. Lhůty pro zahlazení se odvíjí od druhu uloženého kárného opatření, které byly státnímu zaměstnanci pravomocně uloženy. Na státního zaměstnance je podle zmíněného ustanovení hleděno, jako by nebyl za kárné provinění postižen po uplynutí:

- písemná důtka – rok ode dne nabytí právní moci rozhodnutí;
- snížení platu – dva roky ode dne nabytí právní moci rozhodnutí;
- ostatní případy – tři roky ode dne nabytí právní moci rozhodnutí.

[37] PICHRT, Jan, Jiří KAUCKÝ a Martin KOPECKÝ. *Zákon o státní službě: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2020. Komentáře Wolters Kluwer, s. 325. ISBN 978-80-7598-654-2.

2.2. Správní disciplinární delikty členů profesních komor

Profesní samospráva, jako jedna z forem tzv. zájmové samosprávy, sice není výslovně Ústavou ČR upravena, ovšem jí není ani vyloučena. Profesní samosprávu je možné chápat jako jakýsi protipól státní správy, který je hospodářsky i rozpočtově nezávislý na pomoci státu. [38] Z nálezu Ústavního soudu plyne, že jsou „*profesní komory PO veřejného práva disponujícím právní subjektivitou, zřizované na základě zákona a disponujícími oprávněním vydávat vnitřní předpisy pro komoru i její členy.“* [39] Odlišnost profesních komor představuje nucené členství v povoláních, u nichž je vyžadován veřejný zájem na jejich řádném výkonu. Bez členství v příslušné profesní komoře by subjekty nezískaly oprávnění, které je k výkonu jejich činnosti nepostradatelné. [40] Speciálními subjekty, které se mohou dopustit správního disciplinárního deliktu, jsou advokáti, notáři, lékaři, stomatologové a lékárníci, veterinární lékaři, autorizovaní architekti, autorizovaní technici, autorizovaní inženýři, daňoví poradci, patentoví zástupci, společnosti patentových zástupců a asistenti patentových zástupců, soudní exekutoři, exekutorští kandidáti a jejich koncipienti, statutární auditoři. [41]

Jelikož se v českém prostředí vyskytuje široká škála profesních komor, je pro tentýž postup zavedena odlišná terminologie odvíjející se z právního předpisu vztahujícího se k danému typu profesní komory. Disciplinární řízení členů profesních komor pak vychází z příslušného právního předpisu profesní komory stanovujícího základní povinnosti jejich členů a statutárních předpisů upravujících řízení ve věcech disciplinárních deliktů. [42] Za klíčovou úlohu profesních komor je považováno stanovení podmínek pro řádný výkon profese, dohled nad jejich výkonem a taktéž ochrana jejich zájmů, z čehož dále vyplývá jejich disciplinární pravomoc. [43]

---

[38] FILIP, Jan. Ústavní právo České republiky – Základní pojmy a instituty. Ústavní základy ČR. Brno: Doplněk, 2011, s. 219. ISBN 978-80-904083-8-8.
[39] Nález Ústavního soudu ze dne 16. 4. 2003, sp. zn. I. ÚS 181/01.
[40] Tamtéž.
[41] KOPECKÝ, Martin. *Správní právo: obecná část*. Praha: C.H. Beck, 2019. s. 311-314. ISBN 978-80-7400-727-9.
[42] MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního.* 7., přepracované vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. s. 207. ISBN 978-80-7400-680-7.
[43] FIALA, Zdeněk, Kateřina FRUMAROVÁ, Eva HORZINKOVÁ a Martin ŠKUREK. *Správní právo trestní*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021. Student, s. 251-253. ISBN 978-80-7502-531-9.

Jakmile dojde k porušení disciplíny uvedené v zákoně nebo statutárních předpisech lze podat podnět k zahájení disciplinárního řízení, které se započne buď na návrh, anebo z moci úřední. Disciplinární postih lze logicky uložit pouze osobě, jež je členem profesní komory. Vznesené disciplinární obvinění musí vždy obsahovat popis **disciplinárního provinění**, zdůvodnění jednání považovaného za provinění a taktéž návrh na zajištění důkazů. Obvinění je subjektu sdělováno písemně a do vlastních rukou. Výsledkem řízení je hlasování o vině a výši trestu obviněného s cílem vydat rozhodnutí obsahující výrok, odůvodnění a v případě možnosti podat opravný prostředek i poučení o jeho náležitostech. Uložení trestu za porušení disciplíny musí být v souladu s principy ukládání trestů a v případě, že není možné jednání obviněného řádně prokázat, postupovat podle zásady *in dubio pro reo*. [44]

Disciplinární tresty neboli **opatření** za protiprávní jednání členů profesních komor musí být zakotveny v zákoně, v tomto případě nepostačuje jejich uvedení ve statutárních předpisech. Primárním účelem disciplinárního opatření je zajištění prevence a neopakovatelnosti protiprávního jednání, což reprezentuje možnost upustit od uložení disciplinárního opatření v případě, že samotné projednání věci před disciplinárním orgánem bude dostatečným poučením. Jelikož existuje celá řada profesních komor řídících se svými právními předpisy, budou při ukládání disciplinárních opatření orgány s disciplinární pravomocí zohledňovat disciplínu obviněného a jeho dosavadní pracovní výkon. Ukládané sankce mohou mít podobu omezení výkonu funkce, podmínečného vyloučení, příp. úplného vyloučení z profesní komory. Taktéž se může jednat o uložení peněžité sankce, jestliže potrestanému vznikl z protiprávního jednání majetkový prospěch, nebo udělení důtky. [45]

2.3. Správní disciplinární delikty vojáků z povolání

Oblast branného zákonodárství je v českém právním řádu tvořena ústavním zákonem č. 110/1998 Sb., *o bezpečnosti ČR*, zákonem č. 219/2000 Sb.,

[44] FIALA, Zdeněk, Kateřina FRUMAROVÁ, Eva HORZINKOVÁ a Martin ŠKUREK. *Správní právo trestní*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021. Student, s. 252-256. ISBN 978-80-7502-531-9.
[45] Tamtéž, s. 257-259.

o ozbrojených silách ČR, zákonem č. 500/2004 Sb., *o branné povinnosti a jejím zajišťování* a v počátku kapitoly zmíněným zákonem o vojácích z povolání, který je mimo jiné pramenem práva upravujícího služební poměr. [46] Přijetím tohoto zákona došlo ke komplexnímu pojetí v minulosti roztříštěné problematiky služebního poměru vojáků z povolání. [47] Služba vojáka z povolání je, jak plyne z § 2 zákona o vojácích z povolání, zvláštním druhem vojenské činné služby, jež se od ostatních druhů vojenské činné služby odlišuje v tom, že je voják v zaměstnaneckém vztahu a v rámci něj vykonává vojenskou službu za odměnu. [48]

Kázeňské pravomoci definované v § 50 odst. 1 zákoně o vojácích z povolání, jsou zvláštním oprávněním služebních orgánů udělovat kázeňské odměny nebo naopak ukládat kázeňské tresty v rámci kázeňského řízení. Kázeňská pravomoc slouží vedle odměňování a potrestání také k prevenci a motivaci k udržení služební kázně vojáků.

Kázeňský přestupek, definován v 51 odst. 1 zákoně o vojácích z povolání, je zaviněným jednáním, které je v rozporu s právními předpisy, vojenskými řády, dalšími předpisy či rozkazy. Jednání nesmí být však trestné podle zákona č. 40/2009 Sb., *trestního zákoníku*. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu vyplývá, že kázeňským přestupkem podle zákona o vojácích z povolání je taktéž jednání, které je za přestupek označováno jinými právními předpisy jako je zákon o přestupcích. Tento rozsudek uvádí: *„V případě, že se jednání označeného za přestupek dopustí voják z povolání, posuzují dané jednání orgány s kázeňskou pravomocí stanovené v zákoně o vojácích z povolání, které však postupují podle zákona o přestupcích.“* [49] V praxi se obecné přestupkové orgány v minulých letech setkávaly s případy, kdy voják z povolání skutečnost o tom, že je osobou podléhající kázeňské pravomoci nesdělil. Tuto skutečnost uvedl až jako odvolací

[46] SKORUŠA, Leopold a Jaroslav DANĚK. *Zákon o vojácích z povolání: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře Wolters Kluwer, s. XXI-XXXII. ISBN 978-80-7552-929-9.
[47] Občan, který vykonává vojenskou činnou službu jako svoje zaměstnání a je ve služebním poměru k ČR.
[48] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 5. 2003, sp. zn. 21 Cdo 100/2003.
[49] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 10. 2010, č. j. 1 As 71/2010-71.

důvod, proto má nyní voják z povolání zákonnou povinnost ji přestupkovému orgánu oznámit.

Ustanovení § 54 odst. 1 zákona o vojácích z povolání říká, že pokud je k nápravě vojáka a obnovení služební kázně dostačující vytknutí méně závažného jednání mající znaky přestupku, kázeňský trest vojákovi nebude uložen. Příslušný orgán s kázeňskou pravomocí musí i v takovém případě rozhodnout o vojákově vině za spáchání kázeňského přestupku a toto jednání následně vytknout. [50]

Článek 123 Základního řádu ozbrojených sil ČR (dále jen „vojenský řád“) poukazuje na situaci, kdy bude současně spácháno více kázeňských přestupků a říká, že i v takovém případě se ukládá pouze jeden kázeňský trest. Při rozhodování o druhu a výši trestu, jak je uvedeno v čl. 125 vojenského řádu, musí dojít k volbě a uložení trestu úměrného povaze a následkům protiprávního jednání, formě zavinění, okolnostem spáchání protiprávního jednání, předchozímu chování vojáka a plnění jeho služebních povinností, a potenciálnímu vlivu zvoleného kázeňského trestu na chování vojáka do dalších služebních let. Ukládání kázeňských trestů nemá určenou hierarchii, současně je však podstatné výběr kázeňského trestu v rozhodnutí o potrestání vojáka řádně odůvodnit. Konkrétní druhy kázeňských trestů jsou taxativně uvedeny v § 53 zákona o vojácích z povolání:

- ***„napomenutí;***
- ***písemná důtka;***
- ***výstraha pro neodpovědný výkon služby;***
- ***snížení služebního platu až o 15 % a až po dobu šesti měsíců.“*** [51]

Napomenutí, písemná důtka a výstraha pro neodpovědný výkon služby, se dají svou povahou označit za sankce morálního charakteru. Napomenutí je ukládáno za méně škodlivé jednání, než je tomu v případě výstrahy pro neodpovědný výkon služby. Naproti tomu kázeňský trest snížení služebního platu je trestem s materiálním charakter. [52] Příloha 9 vojenského řádu rozděluje

[50] SKORUŠA, Leopold a Jaroslav DANĚK. *Zákon o vojácích z povolání: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře Wolters Kluwer. s. 132. ISBN 978-80-7552-929-9.
[51] Viz ustanovení § 53 odst. 2 zákona o vojácích z povolání.
[52] SKORUŠA, Leopold a Jaroslav DANĚK. *Zákon o vojácích z povolání: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře Wolters Kluwer. s. 132. ISBN 978-80-7552-929-9.

pravomoci orgánů disponujících kázeňskou pravomocí a uvádí časové období, po které může orgán nadaný kázeňskou pravomocí rozhodnout o uložení kázeňského trestu.

O lhůtách pro uložení kázeňského trestu pojednává § 55 zákona o vojácích z povolání, na základě něhož, je možné kázeňský trest za spáchaný kázeňský přestupek uložit *„nejdříve dvacet čtyři hodin po jeho spáchání a nejpozději do šedesáti dnů ode dne, kdy se o jeho spáchání dozvěděl“* [53], hovoříme o subjektivní lhůtě. Jestliže je jednání naplňující znaky kázeňského přestupku šetřeno jiným orgánem, tak se *„lhůta šedesáti dnů počítá od dne, kdy se orgán s kázeňskou pravomocí dozvěděl o výsledku šetření*“. [54] Je-li kázeňský přestupek spáchán v zahraničí, kázeňský trest se vojákovi uloží den následující po dni jeho návratu. Závěrem tento paragraf sděluje, že za kázeňský přestupek je možné uložit kázeňský trest do jednoho roku ode dne jeho spáchání, což je lhůta objektivní. Subjektivní i objektivní lhůta jsou v tomto případě prekluzivní [55], čímž dochází k aplikaci zásady práva na rychlý proces.

Uložit nebo vykonat kázeňský trest na základě § 56 zákona o vojácích z povolání nelze, pokud byl trest prominut nebo se na něj vztahovala amnestie. Zároveň se trest neuloží vojákovi, který byl již za totožný skutek podle zásady *ne bis in idem* pravomocně odsouzen. [56]

Ustanovení § 57 zákona o vojácích z povolání stanovuje písemnou formu rozhodnutí o uložení kázeňského trestu orgánem s kázeňskou pravomocí a povinností rozhodnutí vojákovi doručit. Současně dává vojákovi právo odvolat se k orgánu s kázeňskou pravomocí, který je nadřízen orgánu, jež rozhodnutí vydal, a musí tak učinit do patnácti dnů od dne doručení rozhodnutí. Odvolací orgán musí dle § 57 odst. 2 zákona o vojácích z povolání rozhodnout neprodleně, v nejzazším termínu šedesáti dnů ode dne doručení odvolání.

Zákon o vojácích z povolání ukládá také možnost zahlazení kázeňského trestu v § 58, a to v případě, že se voják během jednoho roku od pravomocného

[53] Viz ustanovení § 55 zákona o vojácích z povolání.
[54] Tamtéž.
[55] Jejím uplynutím zanikne právo orgánu s kázeňskou pravomocí uložit kázeňský trest.
[56] TOMEK, Petr, Jiří DLUHOŠ a Stanislav HEMZA. *Služební poměr vojáků z povolání*. Olomouc: ANAG, 2003. Právo. s. 126. ISBN 80-7263-185-3.

uložení kázeňského trestu nedopustil dalšího protiprávního jednání. Kázeňský trest je pak zahlazen vypuštěním z osobní spisu a na vojáka je dále hleděno, jako by mu kázeňský trest uložen nebyl.

2.4. Správní disciplinární delikty příslušníků bezpečnostních sborů

Disciplinární odpovědnost příslušníků bezpečnostních sborů, jak bylo uvedeno v počátku této kapitoly, je upravena zákonem o služebním poměru. Za příslušníka bezpečnostního sboru podle § 1 zákona o služebním poměru je považována FO vykonávající v bezpečnostním sboru [57] službu. Jestliže je příslušníkem spácháno protiprávní jednání vykazující znaky správního disciplinárního deliktu, je zahájeno kázeňské řízení, jakožto jeden z druhů řízení ve věcech služebního poměru, s podezřením ze spáchání kázeňského přestupku. **Kázeňský přestupek** je definován v § 50 odst. 1 jako *„zaviněné jednání, které porušuje služební povinnost, ale nejde o trestný čin nebo o jednání, které má znaky přestupku*“. Negativní vymezení kázeňského přestupku poukazuje na to, že se o kázeňský přestupek nejedná, když je protiprávní jednání klasifikováno jako trestný čin nebo **jednání, které má znaky přestupku**. [58]

Ustanovení § 169 zákona o služebním poměru uvádí konkrétní výčet účastníků řízení ve věcech služebního poměru, kterými mohou být pouze příslušníci, bývalí příslušníci nebo pozůstalí po příslušnících. V případě kázeňského řízení o jednání, které má znaky přestupku, je účastníkem taktéž navrhovatel.[59]

Osoba, které je svěřena pravomoc jednat a rozhodovat ve věcech týkající se služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů je § 2 zákona o služebním poměru označena jako služební funkcionář. Standardně je pravomoc vložena do rukou ředitele sboru, zákon ovšem umožňuje personální pravomoc

[57] Bezpečnostními sbory jsou Policie České republiky, Hasičský záchranný sbor České republiky, Celní správa České republiky, Vězeňská služba České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Bezpečnostní informační služba a Úřad pro zahraniční styky a informace.
[58] TOMEK, Petr a Zdeněk FIALA. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Olomouc: Anag, 2019. Právo. s. 235. ISBN 978-80-7554-234-2.
[59] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25.11.2021, čj. 4 As 103/2021-110.

delegovat na vedoucího organizační části bezpečnostního sboru, je však nutné uvést a stanovit rozsah delegované personální pravomoci. Kromě vedoucího organizační složky bezpečnostního sboru je možné výše zmíněnou pravomoc delegovat na ředitele školy či školského zařízení, rektora policejní akademie, vedoucího organizační části ministerstva a ředitele organizačních složek státu zřízení k plnění úkolů ministerstva.

Výslednicí řízení ve věcech služebního poměru je vydání rozhodnutí. [60] Služební funkcionář je dle § 180 odst. 1 zákona o služebním poměru povinen si zajistit potřebné podklady pro vydání rozhodnutí. Z tohoto důvodu je nutné zajistit v nezbytném rozsahu stav věci, o které nejsou důvodné pochybnosti. Rozhodnutí služebního funkcionáře musí obsahovat výrok, odůvodnění a pokud je možné využít opravných prostředků, tak i poučení o odvolání, případně rozkladu. Ustanovení § 181 pak uvádí, že rozhodnutí musí:

- *„být v souladu s právními předpisy;*
- *být v písemné formě;*
- *být vydáno příslušným služebním funkcionářem;*
- *být dostatečně obsahově určité;*
- *obsahovat všechny předepsané náležitosti*.“ [61]

Právní moci dle § 182 zákona o služebním poměru nabývá rozhodnutí, pokud proti němu nelze podat odvolání. Pakliže se stane rozhodnutí pravomocným (právně závazným), lze proti němu podat pouze mimořádné opravné prostředky.

Služební funkcionář může příslušníkovi uložit v souladu s § 51 zákona o služebním poměru následující kázeňské tresty:

- ***„písemné napomenutí;***
- ***snížení základního tarifu až o 25 % na dobu nejvýše tří měsíců;***
- ***odnětí služební medaile;***
- ***odnětí služební hodnosti;***
- ***pokuta;***

[60] Úkony služebního funkcionáře v určité věci, jímž se zakládají, mění nebo ruší práva a povinnosti konkrétního účastníka nebo kterými se prohlašuje, že tento účastník určitá práva a povinnosti má.
[61] Viz ustanovení § 181 odst. 2 zákona o služebním poměru.

- ***propadnutí věci;***
- ***zákaz činnosti.“*** [62]

Podmínkám ukládání kázeňských trestů příslušníků budou věnovány samostatné kapitoly v další části této diplomové práce.

2.5. Správní disciplinární delikty žáků a studentů

Správní disciplinární delikty, jakožto delikt veřejnoprávní, by se svou podstatou měly dotýkat pouze deliktů žáků a studentů veřejných a státních školských institucí. Dnes se ovšem v pozitivním právu a soudní praxi můžeme setkat s přiznáním veřejnoprávního charakteru a rozhodování o právech a povinnostech u žáků a studentů také soukromých a církevních škol. [63]

Jestliže se žák či student se splněnou povinnou školní docházkou dopustil závažného zaviněného porušení povinností stanovené zákonem č. 561/2004 Sb., *o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání* (dále jen „školský zákon“) nebo vnitřním řádem, může ředitel školy nebo školského zařízení podle § 31 odst. 2 školského zákona rozhodnout o **kázeňských opatřeních**: **podmíněném vyloučení nebo vyloučení** žáka či studenta ze školy nebo školského zařízení. Za zvlášť závažné porušení povinností se dle § 31 odst. 3 považují zvláště hrubé opakované slovní útoky, úmyslné fyzické útoky vůči zaměstnancům nebo ostatním žákům a studentům.

V případě zaviněného porušení povinností, které jsou zakotveny v příslušných právních předpisech nebo vnitřních předpisech studentem vysoké školy (dále jen „VŠ“), hovoříme o **disciplinárním přestupku** podle § 4 zákona č.111/1998 Sb., *o vysokých školách* (dále jen „zákon o VŠ“). Konkrétní úprava skutkových podstat disciplinárních přestupků studentů VŠ není v zákoně o VŠ přímo zakotvena, čímž je vytvořen prostor pro realizaci vysoké školy a jejich vlastního uvážení.

[62] Viz ustanovení § 51 odst. 1 zákona o služebním poměru.
[63] MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního. 7*., přepracované vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. s. 213. ISBN 978-80-7400-680-7.

Za disciplinární přestupek lze uložit sankce uvedené v § 65 odst. 1 zákona o VŠ, jimiž jsou:

- ***„napomenutí****;*
- ***podmíněné vyloučení ze studia*** *(včetně stanovení lhůty a podmínek k osvědčení);*
- ***vyloučení ze studia****.“* [64]

Ustanovení § 65 odst. 2 zákona o VŠ ukládá možnost upuštění od uložení sankce v situaci, kdy k nápravě vede samotné projednání disciplinárního přestupku. Totožně jako u předchozích typů správních disciplinárních deliktů, se i zde přihlíží k charakteru jednání, okolnostem spáchání disciplinárního přestupku, jeho následkům, míře zavinění, dosavadnímu počínání studenta či snaze o nápravu vzniklé situace. Pokud uplynula jednoletá lhůta od spáchání disciplinárního přestupku, případně od pravomocného odsuzujícího rozsudku, není možné jej na základě § 66 zákona o VŠ projednat.

Samotné řízení o disciplinárních přestupcích studentů veřejných a státních VŠ je součástí disciplinárního řádu školy a je zahajováno na návrh děkana nebo rektora disciplinární komisí. Disciplinární komise je složena z členů akademické obce VŠ, které jmenuje a odvolává rektor. [65] Ačkoli řízení o disciplinárním přestupku vede disciplinární komise, sankci plynoucí z jejího návrhu, ukládá rozhodnutím pouze rektor nebo děkan. Rektor ani děkan ovšem nemohou uložit přísnější sankci, než je sankce navržená disciplinární komisí. [66] Proti rozhodnutí se dle § 68 odst. 4 zákona o VŠ může student do třiceti dnů od jeho oznámení odvolat, přičemž odkladný účinek není možné vyloučit. Odvolacím orgánem je pak rektor.

[64] Viz ustanovení § 65 odst. 1 zákona o VŠ.
[65] FIALA, Zdeněk, Kateřina FRUMAROVÁ, Eva HORZINKOVÁ a Martin ŠKUREK. *Správní právo trestní*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021. Student, s. 264. ISBN 978-80-7502-531-9.
[66] MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního.* 7., přepracované vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. s. 213. ISBN 978-80-7400-680-7.

2.6. Správní disciplinární delikty osob zbavených osobní svobody rozhodnutím soudu

Poslední kategorií správních disciplinárních deliktů jsou delikty osob, které jsou zbaveny osobní svobody rozhodnutím soudu a jsou jimi:

- správní disciplinární delikty osob ve výkonu vazby;
- správní disciplinární delikty osob ve výkonu trestu odnětí svobody;
- správní disciplinární delikty osob v zabezpečovací detenci.

2.6.1. Správní disciplinární delikty osob ve výkonu vazby

Jestliže obviněný [67] při výkonu vazby zaviněně poruší povinnost uloženou mu § 21 zákona č. 293/1993 Sb., *o výkonu vazby* (dále jen „zákon o výkonu vazby“), dopustí se **kázeňského přestupku** podle § 22 odst. 1 zákona o výkonu vazby. Ustanovení § 21 zákona o výkonu vazby dále uvádí, že dopustí-li se obviněný méně závažného kázeňského přestupku, může příslušný správní orgán uložit kázeňské tresty napomenutí nebo převedení obviněného z oddělení se zmírněným přístupem do oddělení s běžným režimem.

Právem obviněného plynoucího z § 23 odst. 2 zákona o výkonu vazby je vyjádřit se ke všem důkazům a skutečnostem, které jsou mu kladeny za vinu. Mimo jiné má možnost uvést okolnosti zmírňující nebo přímo vyvracející jeho vinu, případně navrhovat důkazy pro svou obhajobu. Pro uložení kázeňského trestu je důležité nejprve objasnit všechny okolnosti ohledně spáchání kázeňského přestupku a také se náležitě vypořádat s otázkou viny obviněného. Na základě § 23 odst. 1 zákona o výkonu vazby je kázeňská pravomoc vložena do rukou ředitele Vězeňské služby, déle ředitelů příslušných věznic a jimi pověřených zaměstnanců. Pokud není stanoveno jinak, jednomu kázeňskému přestupku přísluší jeden kázeňský trest. Kázeňskými tresty jsou dle § 22 odst. 2 zákona o výkonu vazby:

- **důtka** – oficiální výtka;
- **pokuta do výše 1 000 Kč** – při výměře výše pokuty se přihlíží k osobním poměrům obviněného (vlastníkem částky se stává stát);

[67] Obviněným je osoba, proti níž bylo zahájeno trestní stíhání.

- **zákaz nákupu potravin, věcí osobní potřeby až na jeden měsíc**;
- **propadnutí věci** – ukládá se buď samostatně, anebo společně s jiným kázeňským trestem, pokud věc obviněnému náleží a použil-li ji ke spáchání přestupku nebo byla ke spáchání přestupku určena nebo ji spácháním přestupku nabyl (vlastníkem věci se stává stát);
- **umístění do samovazby** (= umístění do zvláštní cely) až na deset dní, na základě předchozího posouzení zdravotní způsobilosti obviněného lékařem. [68]

Uložení kázeňského trestu má formu rozhodnutí, kdy ustanovení § 23 odst. 3 zákona o výkonu vazby uvádí, že: „*rozhodnutí musí být obviněnému oznámeno nejpozději do patnácti dnů ode dne, kdy se orgán oprávněný k jeho uložení o spáchání přestupku dozvěděl, nejpozději však do jednoho měsíce od porušení stanoveného pořádku a kázně.*“ [69] Proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu je dle § 23 odst. 6 zákona o výkonu vazby přípustné podat stížnost, a to ve lhůtě tří dnů od oznámení rozhodnutí. Z § 23 odst. 8 zákona o výkonu vazby dále vyplývá, že důtka, pokuta a také zákaz nákupu potravin a věcí osobní potřeby nepodléhají soudnímu přezkumu.

Uložením kázeňského trestu jsou dle § 23b zákona o výkonu vazby vyřizována i jednání mající znaky přestupku, jestliže došlo k jejich spáchání během výkonu vazby.

2.6.2. Správní disciplinární delikty osob ve výkonu trestu odnětí svobody

Zákon č. 169/1999 Sb., *o výkonu trestu odnětí svobody* (dále jen „zákon o výkonu trestu“) označuje v § 46 odst. 1 **kázeňský přestupek** jako závažné porušení povinnosti, kázně či pořádku stanovené zákonem nebo povinnosti, kázně či pořádku uložené na základě zákona odsouzeným [70] během výkonu trestu odnětí svobody. Za kázeňský přestupek odsouzených lze uložit kázeňský trest pouze

[68] FIALA, Zdeněk, Kateřina FRUMAROVÁ, Eva HORZINKOVÁ a Martin ŠKUREK. *Správní právo trestní*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021. Student, s. 266-267. ISBN 978-80-7502-531-9.
[69] Viz ustanovení § 23 odst. 3 zákona o výkonu vazby.
[70] Odsouzeným je osoba, proti níž byl vydán pravomocný odsuzující rozsudek nebo pravomocný trestní příkaz.

ve lhůtě jednoho roku od doby, kdy byl přestupek spáchán, nestane se tak však podle § 46 odst. 2 v případě, že požadovaného účelu je dosaženo pouhým projednáním kázeňského přestupku. Jakmile v kázeňském řízení dojde k prokázání viny odsouzeného, je mu uložen jeden z kázeňských trestů úměrný závažnosti spáchaného kázeňského přestupku, a jimiž mohou dle § 46 odst. 3 být:

- **důtka;**
- **snížení kapesného** (až o třetinu maximálně na dobu tří kalendářních měsíců);
- **zákaz přijetí balíčku v jednom kalendářním roce;**
- **pokuta do výše 5 000 Kč** – ukládá se za závažná nebo opakující se porušování povinností;
- **propadnutí věci** – lze uložit společně s jiným kázeňským trestem (vlastníkem věci se stává stát);
- **umístění do uzavřeného oddílu až na dvacet osm dnů** (vyj. doba stanovená k plnění určitých úkolů programu zacházení);
- **celodenní umístění do uzavřeného oddílu maximálně na dvacet dnů** – nutné posouzení zdravotní způsobilosti odsouzeného lékařem;
- **umístění do samovazby až na dvacet dnů** – nutné posouzení zdravotní způsobilosti odsouzeného lékařem;
- **odebrání výhod plynoucích z předchozí kázeňské odměny**. [71]

Ustanovení § 51 zákona o výkonu trestu se de facto shoduje se s ustanovením § 23 odst. 1 zákona o výkonu vazby, oba svěřují výkon kázeňské pravomoci řediteli Vězeňské služby a ředitelům věznic. Ředitel Vězeňské služby (vyžadován souhlas příslušného ředitele věznice) může zmocnit k výkonu kázeňské pravomoci jiného zaměstnance Vězeňské služby. Právo podat do tří dnů od oznámení rozhodnutí o uložení kázeňského trestu stížnost je zakotvena v § 52 zákona o výkonu trestu, kdy odkladný účinek má v tomto případě pouze stížnost proti propadnutí věci.

[71] FIALA, Zdeněk, Kateřina FRUMAROVÁ, Eva HORZINKOVÁ a Martin ŠKUREK. *Správní právo trestní*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021. Student, s. 272-273. ISBN 978-80-7502-531-9.

Zákon rovněž v § 53 stanovuje možnost prominutí trestu v případě, že proti uložení nelze podat stížnost, ovšem k jednání a chování odsouzeného již není potřebný nebo prominutí dalšího výkonu kázeňského trestu při projevech účinné snahy k nápravě.

Totožně jako tomu bylo u správních disciplinárních deliktů osob ve výkonu vazby i zde platí, že uložením kázeňského trestu jsou řešena jednání mající znaky přestupku spáchané během výkonu trestu odnětí svobody.

2.6.3. Správní disciplinární delikty osob v zabezpečovací detenci

Zabezpečovací detence je ochranným opatřením vykonávaným v ústavech se zvláštní ostrahou, v nichž jsou realizovány psychologické, léčebné, vzdělávací, pedagogické, rehabilitační a činnostní programy. Oblast výkonu zabezpečovací detence je upravena zákonem č. 129/2008 Sb., *o výkonu zabezpečovací detence a změně některých souvisejících zákonů* (dále jen „zákon o výkonu zabezpečovací detence“). Zákon taxativně vymezuje povinnosti chovanců, přičemž pokud dojde k zaviněnému porušení těchto základních povinností, dopustí se chovanec **kázeňského přestupku** podle § 28 odst. 1. Za předpokladu náležitého posouzení, objasnění rozhodných okolností kázeňského přestupku a prokázání viny, lze chovanci uložit kázeňský trest, jímž dle § 28 odst. 3 může být:

- **napomenutí** – nelze uložit spolu s veřejnou důtkou;
- **veřejná důtka**;
- **odnětí osobní výhody** (mimořádné zvýšení doby trvání návštěv nebo jiné osobní výhody);
- **odnětí možnosti účasti na kulturní či společenské akci v ústavu**;
- **propadnutí věci** – jedná se o věc, která byla použita ke spáchání kázeňského přestupku, byla ke spáchání určena, chovanec ji získal jako odměnu za kázeňský přestupek nebo ji kázeňským přestupkem nabyl. [72]

Postačí-li k nápravě kázeňského přestupku pouze jeho projednání, kázeňský trest se podle § 28 odst. 5 zákona o výkonu zabezpečovací detence

[72] MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního.* 7., přepracované vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. s. 215. ISBN 978-80-7400-680-7.

neukládá. Zároveň se kázeňský trest neuloží v případě, že od spáchání kázeňského přestupku uplynul rok. [73]

Kázeňskou pravomoc dle § 31 odst. 1 zákona o výkonu zabezpečovací detence vykonávají ředitel Vězeňské služby a příslušní ředitelé ústavů. Ředitel Vězeňské služby se souhlasem ředitele ústavu může delegovat kázeňskou pravomoc na jiného zaměstnance Vězeňské služby. Možnost podání stížnosti se řídí obdobnými pravidly jako v případě odsouzených k trestu odnětí svobody.

Ustanovení § 32 zákona o výkonu zabezpečovací detence zakotvuje, že jednání mající znaky přestupku spáchané během výkonu zabezpečovací detence, je řešeno uložením kázeňského trestu.

[73] MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního.* 7., přepracované vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. s. 215. ISBN 978-80-7400-680-7.

3. Kázeňské řízení příslušníků bezpečnostních sborů

Z rozsáhlé soudní judikatury plyne, že kázeňská řízení, jsou pojímána jako zvláštní druh správního řízení a taktéž řízení ve věcech služebního poměru, jehož výsledkem je uložení kázeňského trestu příslušníkovi bezpečnostního sboru. Správní řízení ve své obecné podobě sice upravuje správní řád, ale odlišné modifikace obecných pravidel užívaných ve správním řízení jsou dále upraveny ve zvláštních právních předpisech (př. zákon o služebním poměru), které jsou vůči správnímu řádu v poměru speciality.

Shodně, jako tomu bylo u správního trestání, i řízení ve věcech služebního poměru příslušníků, vychází ze základních právních principů a zásad, které mají zásadní význam při výkladu a aplikaci jednotlivých ustanovení. Tento typ řízení staví na základních právních principech uvedených v § 2-8 správního řádu. Řadíme k nim:

- zásada zákonnosti – služební funkcionář má povinnost postupovat v souladu se zákony a zvláštními právními předpisy;
- zásada rovnosti účastníků řízení před zákonem – uložení povinnosti účastníkům řízení plnit povinnosti stanovené zákonem;
- zásada oficiality – zahájení řízení služebním funkcionářem z vlastního podnětu (z moci úřední);
- dispoziční zásada – zahájení řízení i provádění dalších úkonů je zcela v dispozici účastníka;
- zásada materiální pravdy – služební funkcionář odpovídá za objektivní zajištění skutkového stavu věci;
- vyšetřovací zásada – povinností služebního funkcionáře je prokazování skutečností, na základě nichž, je rozhodováno;
- zásada slyšení účastníků – účastník řízení má možnost vyjádřit se k řízení, předmětu řízení, skutkovému i právnímu hodnocení věci, navrhovat a doplňovat důkazy;
- právo nahlížet do spisu – obecné právo účastníka řízení;

- rozhodnutí služebního funkcionáře zasahuje do práv účastníků řízení pouze v rozsahu a za podmínek stanovených v zákoně a tito účastníci mají právo na odůvodnění takového rozhodnutí;
- zásada práva na poučení – určena k tomu, aby nedošlo k poškození účastníků v důsledku neznalosti svých procesních práv;
- zásada volného hodnocení důkazů – služební funkcionář není svazován právními předpisy v oblasti podstatnosti důkazů, záleží na jeho uvážení;
- zásada dvoustupňového řízení – možnost podání opravného prostředku proti rozhodnutí prvoinstančního orgánu;
- zásada jednotnosti řízení – poukazuje na to, že řízení u stupňů tvoří celek;
- zásada rychlosti a hospodárnosti – povinnost vyřešení věci bez zbytečného odkladu. [74]

Správní řád ovšem neobsahuje veškeré zvláštnosti a odchylky procesního režimu užívaného v oblasti státně-zaměstnaneckých vztahů, je proto využíván pouze podpůrně. Stěžejním právním předpisem je jednoznačně zákon o služebním poměru, z čehož vyplývá vztah mezi jednotlivými předpisy, a tedy i poměr speciality služebního zákona vůči správnímu řádu. [75] Služební zákon jeho využití sice výslovně neuvádí, nevylučuje však ani jeho případné použití. Pokud příslušná právní úprava procesní institut dostatečně neupravuje, aplikuje se správní řád v rozsahu neupraveného institutu. [76]

Účastníky řízení jsou osoby, proti nimž je řízení vedeno a v řízení ve věcech služebního poměru jsou jimi podle § 169 zákona o služebním poměru pouze příslušníci, bývalí příslušníci nebo pozůstalí po příslušnících bezpečnostního sboru. V případě kázeňského řízení o jednání, které má znaky přestupku, je účastníkem taktéž navrhovatel. Stěžejním významem ustanovení je vyloučení aplikace obecné právní úpravy účastenství v řízení podle § 27 správního řádu. [77]

[74] TOMEK, Petr. *Slovník služebního poměru*. Olomouc: ANAG, 2009. Právo. s. 188-189. ISBN 978-80-7263-541-2.
[75] TOMEK, Petr a Zdeněk FIALA. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Olomouc: Anag, 2019. Právo. s. 547. ISBN 978-80-7554-234-2.
[76] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 9. 2011, č. j. 3 Ads 79/2011-62.
[77] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25.11.2021, čj. 4 As 103/2021-110.

Procesní práva účastník řízení nabývá v okamžiku zahájení řízení a pro jeho aktivní zapojení do řízení musí disponovat procesní způsobilostí. [78]

Řízení vede a rozhoduje v něm služební funkcionář, který zaujímá nezastupitelnou roli a vystupuje vůči účastníkovi v mocenském postavení. Služebním funkcionářem je osoba, které je v § 2 zákona o služebním poměru svěřena pravomoc jednat a rozhodovat ve věcech týkajících se služebního poměru příslušníků. Výkon kázeňské pravomoci nelze považovat za výkon služby podle § 98 odst. 1 ve spojení s § 1 odst. 4 zákona o služebním poměru, nýbrž jde o výkon veřejné správy *sui generis*. [79]

Poměrně komplikovanou otázku představuje nestranné vystupování služebního funkcionáře nebo jím pověřené osoby [80], tedy řešení otázky podjatosti, při níž je využit institut vyloučení služebního funkcionáře z projednávání a rozhodování ve věci. Oprávnění podat námitku podjatosti je uloženo účastníkovi řízení. Učinit tak musí bezodkladně od okamžiku, kdy je mu skutečnost nasvědčující podjatosti známa. O vyloučení služebního funkcionáře, který řízení vede, rozhoduje služební funkcionář jemu nadřízený. Pokud k vyloučení dojde, ředitel bezpečnostního sboru je povinen určit jiného služebního funkcionáře příslušného rozhodnutí ve věci nebo může věc rozhodnout on sám. [81]

Řízení ve věcech služebního poměru je možné členit do následujících částí:

- zahájení řízení (§ 178 a násl. zákona o služebním poměru);
- shromáždění podkladů pro vydání rozhodnutí (§ 180 zákona o služebním poměru);
- vyjádření účastníků k shromážděným podkladům pro rozhodnutí;
- vydání a oznámení rozhodnutí (§ 181 a násl. zákona o služebním poměru);

[78] Způsobilost v řízení činit samostatně úkony a prostřednictvím nich realizovat procesní práva a povinnosti.
[79] Nález Ústavního soudu ze dne 30. 6. 2020, č. j. Pl. ÚS 1/19.
[80] Objektivní a nezaujatý přístup pověřených osob k posuzování, řešení a rozhodování právních věcí.
[81] TOMEK, Petr a Zdeněk FIALA. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Olomouc: Anag, 2019. Právo. s. 36-40. ISBN 978-80-7554-234-2.

- odvolací řízení (§ 190 a násl. zákona o služebním poměru). [82]

Rozhodnutí, jakožto výsledek řízení, obsahuje výrok, odůvodnění a poučení o odvolání, případně rozkladu. Zákon o služebním poměru v § 181 uvádí následující nezbytné náležitosti rozhodnutí:

- *„musí být v souladu s právními předpisy;*
- *musí být v písemné formě;*
- *musí být vydáno příslušným služebním funkcionářem;*
- *musí být dostatečně obsahově určité;*
- *musí obsahovat všechny předepsané náležitosti.“* [83]

Podle charakteru a podstaty rozhodované věci se rozlišují například následující typy řízení ve věcech služebního poměru, řízení související se vznikem, změnou nebo zánikem služebního poměru, řízení o náhradě škody či pro tuto práci významná kázeňská řízení. [84]

Kázeňské řízení, jako jedno z druhů řízení ve věcech služebního poměru, je založeno na institutu kázeňské odpovědnosti příslušníků bezpečnostních sborů. Odvíjí se od dodržování služební kázně (právními normami, služebními předpisy a rozkazy stanovených povinností) a jejímž důsledkem je uložení kázeňského trestu. Kázeňská odpovědnost je bezesporu specifickým a poněkud odlišným podsystémem disciplinární odpovědnosti zasazeného do prostředí bezpečnostních sborů založených na dodržování zákonnosti, zabezpečení plnění úkolů a cílů bezpečnostních sborů včetně budování důvěryhodnosti v očích veřejnosti. Kázeňské řízení o kázeňském přestupku stejně jako o jednání, které má znaky přestupku, se zahajuje pouze z moci úřední, dnem, kdy služební funkcionář učiní vůči účastníkovi první procesní úkon. [85] Služebním funkcionářem v prvním stupni kázeňského řízení je ta osoba, která má nad obviněným příslušníkem kázeňskou pravomoc danou zákonem, služebním předpisem nebo

[82] TOMEK, Petr a Zdeněk FIALA. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Olomouc: Anag, 2019. Právo. s. 559. ISBN 978-80-7554-234-2.
[83] Viz ustanovení § 181 odst. 2 zákona o služebním poměru.
[84] TOMEK, Petr a Zdeněk FIALA. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Olomouc: Anag, 2019. Právo. s. 560. ISBN 978-80-7554-234-2.
[85] Srov. Usnesení Ústavního soudu ze dne 26. 6. 2001, sp. zn. II. ÚS 345/01.

na základě delegace. Ředitel bezpečnostního sboru rozhodne a určí služebního funkcionáře v případě, že ho nelze na základě výše zmíněných parametrů určit. Delegace kázeňské pravomoci je oprávněním, kterým disponuje pouze ředitel bezpečnostního sboru čili není možné delegovat kázeňskou pravomoc mezi služebními funkcionáři navzájem (vyjma nepřípustnosti). Přípustnost je ovšem spatřována v pověření [86] provedení úkonů v řízení, přičemž vydání konečného rozhodnutí je pouze v pravomoci příslušného služebního funkcionáře. [87] Jelikož jsou bezpečnostní sbory založeny na subordinačním vztahu nadřízeného a podřízeného, umožňuje institut kázeňské odpovědnosti také posílení těchto vztahů. [88]

Služební zákon rozlišuje dva typy správních disciplinárních deliktů příslušníků, jimiž jsou **kázeňské přestupky** a **jednání, která mají znaky přestupku**.

3.1. Kázeňské řízení o kázeňském přestupku

Z přijetí FO do služebního poměru k výkonu služby jako příslušníka podle § 1 respektive § 13 zákona o služebním poměru, plynou práva a především povinnosti, jež musí příslušník řádně plnit. Pokud příslušníkem dojde k porušení služebních nebo jiných povinností vyvodí služební funkcionář prostřednictvím své kázeňské pravomoci v kázeňském řízení za dodržení všech právních zásad přiměřené důsledky. Tento proces se může lišit podle typu deliktu, zda půjde o kázeňský přestupek nebo o jednání, které má znaky přestupku. [89]

3.1.1. Základní charakteristika kázeňského přestupku

Prvním, méně závažným typem správního disciplinárního deliktu spáchaného příslušníkem bezpečnostního sboru, je legálně definovaný kázeňský přestupek, který podle § 50 odst. 1 zákona o služebním poměru není trestným činem nebo jednáním, které má znaky přestupku, nýbrž se jedná o zaviněné

[86] V praxi se hovoří o osobě zpracovatele a o oprávněné úřední osobě.
[87] FIALA, Zdeněk. *Kázeňské trestání příslušníků bezpečnostních sborů*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2018. s. 90. ISBN 978-80-7251-484-7.
[88] Tamtéž, s. 28-31.
[89] Tamtéž, s. 31 a 45.

jednání porušující služební povinnost. Mezi kázeňské přestupky zákon řadí i dosahování neuspokojivých výsledků ve výkonu služby uváděné ve služebním hodnocení nebo opomenutí chování, k němuž je příslušník povinen. Negativní vymezení kázeňského přestupku (o kázeňský přestupek se nejedná, pokud naplní znaky trestného činu nebo jednání, které má znaky přestupku) odkazuje při jeho posuzování na subsidiaritu (protiprávní jednání s nejnižší nebezpečností) vůči posuzování jednání jako trestného činu nebo jednání majícího znaky přestupku a zároveň vylučuje možnost jejich konkurence / souběhu. [90]

Ustanovení § 50 zákona o služebním poměru dále poukazuje na princip subjektivní odpovědnosti při porušení služební povinnosti (jakožto obecné skutkové podstaty kázeňského přestupku příslušníků), tedy možnost spáchat kázeňský přestupek formou zavinění jak úmyslnou, tak nedbalostní, pakliže je forma jednoznačně dokázána. Podstata dokazování spočívá v prokázání, zda příslušník mohl a též měl vědět, že svým jednáním může služební povinnost porušit. [91] Závadné jednání příslušníka je možné vyřešit v rámci služebního hodnocení dle § 203 zákona o služebním poměru v okamžiku, kdy nebude jasně naplněn materiální znak kázeňského přestupku [92]. Bude-li se závadného jednání dopouštět příslušník opakovaně nebo půjde o závažnější nedostatky při výkonu služby, lze v závěru služebního hodnocení uvést, že příslušník dosahuje neuspokojivých výsledků. [93]

3.1.2. Specifika řízení o kázeňském přestupku

Služební funkcionář v řízení o kázeňském přestupku, až na výjimky [94], postupuje podle části dvanácté služebního zákona (řízení ve věcech služebního

[90] FIALA, Zdeněk, Kateřina FRUMAROVÁ, Eva HORZINKOVÁ a Martin ŠKUREK. *Správní právo trestní*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021. Student. s. 225. ISBN 978-80-7502-531-9.
[91] Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 14. 6. 2021 č. j. 30 Ad 8/2020–170.
[92] Materiálním znakem je dosažení potřebné míry společenské škodlivosti ve vztahu k porušovaným služebním povinnostem stanovené zákonem. Úroveň společenské škodlivosti se tedy promítá vedle určování výše kázeňského trestu i do posuzování trestnosti závadného jednání. Taktéž se úroveň společenské škodlivosti odvíjí od funkce a postavení bezpečnostního sboru, resp. jeho útvaru, a samotným služebním funkcionářem a jeho subjektivním pohledem.
[93] MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního*. 7., přepracované vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. s. 205. ISBN 978-80-7400-680-7.
[94] Ustanovení § 183 (řízení o propuštění) zákona o služebním poměru a otázky, které nejsou tímto zákonem upraveny.

poměru) charakterizované v počátku této kapitoly a pouze subsidiárně [95] využívá správního řádu v případech, které služební zákon neupravuje. [96] V kázeňském řízení je obecně kladen důraz na zásadu ústnosti a neveřejnosti (§ 178 odst. 9 zákona o služebním poměru), přičemž se mohou účastnit pouze osoby přímo podílející se na řízení (služební funkcionář / ním pověřená osoba, účastník řízení, zástupci účastníků řízení a předvolané osoby). [97] Účastník řízení podle § 49 odst. 3 správního řádu může v rámci uplatnění svého procesního práva navrhnout veřejné ústní jednání. Správní orgán vyhoví žádosti účastníka pouze v případě, že nebude jiným účastníkům způsobena újma, ohrožena ochrana práv účastníků a zájmy vztahující se k oblasti ochrany utajovaných informací.

Zákonná jednoletá lhůta pro uložení kázeňského trestu počíná běžet dnem, kdy ke spáchání kázeňského přestupku došlo a je lhůtou prekluzivní [98]. Novela zákona o služebním poměru zrušila pro uložení kázeňských trestů za kázeňský přestupek subjektivní lhůtu dvou měsíců. Do jednoroční lhůty není dle § 186 odst. 10 zákona o služebním poměru počítána doba, během níž je vedeno trestní řízení, soudní řízení správní nebo řízení přestupkové. Pokud bylo před uplynutím propadné lhůty vydáno rozhodnutí služebního funkcionáře v prvním stupni, je tato lhůta zachována. [99]

Zákonodárce v zákoně o služebním poměru v § 186 odst. 11 pamatuje také na možnou kolizi, vylučuje uložení kázeňského trestu za tentýž skutek v případě, že za něj již jednou příslušník pravomocně odsouzen byl. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 7. 2014, sp. zn. 11 Tdo 509/2014 svým výrokem ustanovení potvrzuje *„pro řízení o kázeňském přestupku (a o jednání, které má znaky přestupku) platí, že kázeňský trest nelze uložit příslušníkovi, který již byl za týž skutek pravomocně odsouzen (§ 186 odst. 10 zákona).“* [100]

[95] Viz § 1 odst. 2 správního řádu.
[96] PRŮCHA, Petr. Správní řád s poznámkami a judikaturou. 2. vydání. Praha: Leges, 2015. s. 21. ISBN 978-80-7502-051-2.
[97] TOMEK, Petr a Zdeněk FIALA. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Olomouc: Anag, 2019. Právo. s. 612. ISBN 978-80-7554-234-2.
[98] Nahlíží se na ni z úřední povinnosti.
[99] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 4. 2020, č. j. 1 As 453/2018–27.
[100] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 7. 2014, sp. zn. 11 Tdo 509/2014.

K zajištění hospodárnosti a efektivnosti procesu vypořádání se s protiprávním jednáním příslušníka existuje možnost zvláštního procedurálního postupu společného řízení buď o více kázeňských přestupcích jednoho příslušníka, nebo o kázeňském přestupku více příslušníků. Ve společném řízení o více kázeňských přestupcích jednoho pachatele, uvedené v § 186 odst. 5 zákona o služebním poměru, se postup služebního funkcionáře řídí výlučně ustanovením § 140 správního řádu. Při projednání jednotlivých kázeňských přestupků je služební funkcionář povinen dbát zásady absorpční plynoucí z § 186 odst. 7 zákona o služebním poměru. Ve společném řízení je dle správního řádu zakládán pouze jeden spis, současně je výsledkem společného řízení společné rozhodnutí, které se týká všech souvisejících přestupků.

Shodně jako tomu bylo u ostatních druhů správních disciplinárních deliktů, i zde, je dle § 186 odst. 6 zákona o služebním poměru při ukládání trestu zohledňována celá řada faktorů, jako způsob spáchání a jeho následky, okolnosti spáchání, míra zavinění či stávající přístup příslušníka k plnění jeho služebních povinností. Obdobně se postupuje i v situaci, kdy se upouští od uložení kázeňského trestu, stačí-li k nápravě příslušníka pouze jeho projednání. [101] Pakliže se příslušník dopustil více kázeňských přestupků, které jsou projednávány společně, jak bylo dříve řečeno, rozhodne služební funkcionář na základě ustanovení § 186 odst. 7 zákona o služebním poměru o uložení kázeňského trestu podle nejzávažnějšího z nich a dalšími kritérii rozhodnými pro určení druhu kázeňského trestu se více nezabývá. [102]

3.1.3. Kázeňské tresty

Hierarchie kázeňských trestů není zákonem přímo stanovena, je však možné ji na základě výše či významu trestu odhadnout. Jednotlivé druhy ukládaných kázeňských trestů vychází z § 51 odst. 1 zákona o služebním poměru a jsou jimi:

- *„písemné napomenutí;*
- *snížení základního tarifu až o 25 % na dobu nanejvýš tří měsíců;*

[101] Viz ustanovení §186 odst. 9 zákona o služebním poměru.
[102] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2016, č. j. 5 As 35/2014–25.

- *odnětí služební medaile;*
- *odnětí služební hodnosti.“*

Písemné napomenutí cílí na morálku příslušníka a je mu ukládáno za méně závažné kázeňské přestupky (nedbalostní, se zanedbatelným následkem aj.). Písemného napomenutí využívá služební funkcionář jako trestu prakticky výlučně v řízení o kázeňském přestupku, jelikož v řízení o jednání, které má znaky přestupku, především vzhledem k jeho vyšší nebezpečnosti, je jeho využití spíše nevhodné. Kázeňský trest je vykonán okamžikem nabytí právní moci rozhodnutí o jeho uložení.

Budeme-li postupovat hierarchicky, za kázeňský přestupek závažnější povahy, bude uložen příslušníkovi kázeňský trest způsobující hmotnou újmu, **snížení základního tarifu**. Základním tarifem je dle § 114 odst. 1 zákona o služebním poměru měsíčně poskytovaná složka příjmu (měsíc / doba služby), na kterou má příslušník nárok na základě zařazení do tarifní třídy odvíjející se od služebního místa a služební hodnosti příslušníka a tarifního stupně. Procentuální rozsah snížení a doba, po kterou ke snížení dojde, se odvíjí zcela od rozhodnutí služebního funkcionáře a jeho posouzení závažnosti spáchaného kázeňského přestupku. Uložením tohoto kázeňského trestu dojde ke snížení služebního příjmu o příslušnou výši částky, a to ve výplatním termínu, který následuje po nabytí právní moci rozhodnutí. Měsíčně je sráženo ze základního tarifu příslušníka stanovené procento, a to po dobu výkonu trestu. [103] Jestliže není akceptovatelné, vzhledem k nedostatečné výši služebního přijmu, výkon trestu v plné výši provést, realizuje se její výkon v následujícím nejbližším možném měsíci. Pokud jsou příslušníkovi poskytovány dávky nemocenského pojištění po celý kalendářní měsíc nebo mu není vyplacen služební příjem, výkon trestu v takovém případě není realizován.

Třetím druhem kázeňského trestu ukládaného za kázeňský přestupek je **odnětí služební medaile**. K uložení trestu odnětí služební medaile služební funkcionář přistupuje, pokud kázeňský přestupek příslušník spáchá v souvislosti

[103] Nastane-li situace, že výše reálně vyplaceného tarifu nestačí k pokrytí výše stanoveného trestu, tak se částka pokrývá z dalších složek služebního přijmu.

s plněním služebních povinností neslučujícími se se základními požadavky kladenými na příslušníka. [104]

Za nejvážnější kázeňský přestupek (příp. jednání mající znaky přestupku) je ukládán kázeňský trest **odnětí služební hodnosti**, který je obligatorně ukládán dle ustanovení § 186 odst. 8 zákona o služebním poměru za kázeňský přestupek:

- *„se zvlášť škodlivým následkem;*
- *spočívající v závažném porušení povinností nebo omezení stanovených v § 48 služebního zákona;*
- *opakované spáchání kázeňského přestupku se škodlivým následkem, jestliže předcházející uložení kázeňských trestů nevedlo v období tří let k obnovení služební kázně;*
- *opakované dosahování neuspokojivých výsledků ve výkonu služby uvedené v závěru služebního hodnocení*“. [105]

Uložením odnětí služební hodnosti vzniká povinnost služebního funkcionáře propustit příslušníka ze služebního poměru podle § 42 odst. 1 písm. e) zákona o služebním poměru. Nabytím právní moci rozhodnutí je pak kázeňský trest vykonán. V tomto případě není vykonatelnost rozhodnutí přímo spojena s povinnostmi plynoucími příslušníkovi, nýbrž jde o povinnost služebního funkcionáře vést navazující řízení (zahájit řízení o propuštění příslušníka). [106] Zajímavý vhled přináší rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2020, č. j. 3 As 203/2018–44, který se zaobíral zohledňováním kázeňských odměn za splnění mimořádného úkolu v kontextu ukládání kázeňského trestu odnětí služební hodnosti. K odměnám lze přihlížet jako případné iniciativě k nápravě a obnově služební kázně.

[104] TOMEK, Petr a Zdeněk FIALA. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Olomouc: Anag, 2019. Právo. s. 238-241. ISBN 978-80-7554-234-2.
[105] Viz ustanovení § 186 odst. 8 zákona o služebním poměru.
[106] TOMEK, Petr a Zdeněk FIALA. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Olomouc: Anag, 2019. Právo. s. 199. ISBN 978-80-7554-234-2.

3.2. Kázeňská řízení o jednání, které má znaky přestupku

Druhým typem kázeňského řízení, je kázeňské řízení o jednání, které má znaky přestupku. Tento druh kázeňského řízení se vyznačuje několika odlišnostmi a specifiky.

3.2.1. Základní charakteristika jednání, které má znaky přestupku

Specifickým typem disciplinárního deliktu projednávaném ve služebně-právním režimu je jednání, které má znaky přestupku, v rámci, něhož je příslušník vyňat z obecného systému projednávání přestupků, a pravomoc nad příslušníkem (pachatelem) je vykonávána služebním funkcionářem na základě hierarchického uspořádání a struktury příslušného sboru. [107] Zákon o služebním poměru neposkytuje komplexně pojatou definici skutkových podstat, naopak jsou skutkové podstaty definovány v zákonech upravujících přestupky. [108] Služební funkcionář, který je k projednání věci příslušný, si na základě § 186 odst. 2 zákona o služebním poměru po zahájení řízení zajistí opis z evidence přestupků vedeném o obviněném příslušníkovi Rejstříkem trestů.

Odlišnost od kázeňského přestupku představuje několik fragmentů. Vznik kázeňské odpovědnosti není přímo spojen s porušením disciplíny, řádu a pořádku stanovených ve zvláštních předpisech uvnitř bezpečnostního sboru. Jelikož jednání nesplňuje obligatorní znak přestupku, čímž je výslovné označení takového jednání za přestupek, viz definice přestupku podle §5 zákona o přestupcích, nemůže být jako přestupek projednáváno. [109] Tento výrok potvrzuje rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu z 26. 7. 2016 vedeného pod spisovou značkou 6 As 165/2015, který říká: *„tento disciplinární delikt má s přestupkem společný hmotněprávní základ a lze za něj uložit podobné, avšak v dílčích ohledech nikoli zcela totožné sankce jako za přestupek. Samotný hmotněprávní základ správního deliktu odvozený od skutkových podstat přestupků však z takového deliktu ještě nečiní přestupky, neboť těmi jsou jen*

[107] MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního*. 7., přepracované vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. s. 205. ISBN 978-80-7400-680-7.
[108] Usnesení zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, sp. zn. Konf 11/2018-16.
[109] FIALA, Zdeněk. *Kázeňské trestání příslušníků bezpečnostních sborů*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2018. s. 51-52. ISBN 978-80-7251-484-7.

taková jednání, která bez výjimek naplňují všechny znaky přestupků stanovené zákonem“. [110]

Povahu a závažnost jednání, které má znaky přestupku, se dle § 38 zákona o přestupcích primárně odvíjí od přestupkem porušeného významu zákonem stanoveného zájmu, dále pak významem a rozsahem následku, způsobem spáchání tohoto jednání, mírou zavinění či okolnostmi, za nichž bylo jednání spácháno. Povaha je dána významem porušeného zájmu, naproti tomu je závažnost vyjádřena společenskou škodlivostí. [111]

3.2.2. Specifika řízení o jednání, které má znaky přestupku

U kázeňského řízení o kázeňském přestupku se na rozdíl od řízení o jednání, které má znaky přestupku, nesetkáváme s typickým postupem před zahájením řízení. Podaný podnět může mít formu:

- jednoduchého oznámení o spáchání přestupku od orgánů uvedených v ustanovení § 73 zákona o přestupcích [112] - podezření, že došlo ke spáchání přestupku a současně je důvodné podezření, že je spáchán příslušníkem;
- předání věci po předešlém šetření orgánů Policie ČR a Vojenské policie ve smyslu § 74 odst. 3 zákona o přestupcích – plynoucí z šetření;
- předání věci správním orgánem dle § 64 odst. 1 písm. B) zákona o přestupcích – zkoumání věcné a místní příslušnosti;
- oznámení strážníka obecní policie podle § 10 odst. 2 a 3 zákona č. 553/1991 Sb., o obecné policii – oznamovací povinnost;
- „občanské“ oznámení dle § 42 správního řádu – pouze, jde-li o FO nebo PO (příp. jiný orgán), která nemá oznamovací povinnost. [113]

---

[110] Rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu z 26. 7. 2016 vedeného pod spisovou značkou 6 As 165/2015.

[111] ONDRUŠOVÁ, Marta, Radek ONDRUŠ a Petr VYTOPIL. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: praktický komentář k zákonu č.250/2016 Sb. (přestupkový řád) s důvodovou. zprávou a základní judikaturou. Praha: Leges, 2017. Komentátor. s. 265. ISBN 978-80-7502-212-7.

[112] Policie ČR nebo Vojenské policie nebo jiný správní orgán důvodné podezření, že byl spáchán přestupek, a není-li sám příslušný k jeho projednání.

[113] FIALA, Zdeněk. *Kázeňské trestání příslušníků bezpečnostních sborů*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2018. s. 104-106. ISBN 978-80-7251-484-7.

Kázeňské řízení o jednání, které má znaky přestupku, je před zahájením řízení spojené s možností věc odložit. Obligatorními důvody pro odložení věci dle § 76 odst. 1 a 2 zákona o přestupcích, ve kterých je služební funkcionář povinen tak učinit (shoda s důvody pro zastavení řízení), jsou:

- *„přijaté oznámení neodůvodňuje zahájení řízení nebo předání věci;*
- *podezřelý není pro nepříčetnost odpovědný;*
- *zanikla odpovědnosti za přestupek;*
- *podezřelá FO ze spáchání přestupku zemřela;*
- *o skutku již bylo pravomocně rozhodnuto v trestním řízení způsobem uvedeným v § 77 odst. 2 zákona o přestupcích;*
- *o skutku bylo rozhodnuto jako o disciplinárním deliktu a uložené opatření je dostačující.“* [114]

Za stěžejní považuji zmínit *překážku litispendence* vycházející z § 48 odst. 1 správního řádu [115], která říká, *„že zahájení nového řízení v téže věci brání nejen řízení zahájené dříve u jiného správního orgánu, ale i řízení zahájené dříve u téhož správního orgánu*.“ [116] Za odložení věci z důvodu trestního řízení vedeného v téže věci nebrání pozdějšímu zahájení kázeňského řízení o onom skutku, pokud nebylo rozhodnuto způsobem, který ukládá § 77 odst. 2 zákona o přestupcích. Odložení věci má formu usnesení dle § 76 odst. 1 zákona o přestupcích a zaznamenává se do spisu. Odložení věci se pojí s povinností vyrozumět osobu přímo postiženou spácháním deliktu, pokud je služebnímu funkcionáři známa. Pro odvolání proti usnesení o odložení věci platí výjimka a je možné ho samostatně přezkoumat v přezkumném řízení. [117]

Příslušník se stává za jednání, které má znaky přestupku, odpovědným za předpokladu, že naplnil (všechny) znaky přestupku, případně jeho pokusu, pokud je trestný. Kromě výše uvedeného, odpovědnost vzniká shodně v případech, kdy je příslušník spolupachatel, nepřímým pachatelem, organizátorem, návodcem, pomocníkem či zákonných zástupcem nebo opatrovníkem. Do doby nabytí právní moci rozhodnutí, je příslušník považován

[114] Viz ustanovení § 76 odst. 1 a 2 zákona o přestupcích.
[115] Srov. § 76 odst. 2 zákona o přestupcích.
[116] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2013, čj. 4 As 16/2013-36.
[117] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 7. 2015, č. j. 30 Cdo 530/2014.

za nevinného čili nová právní úprava služebního poměru příslušníků explicitně zakotvuje zásadu presumpce neviny. [118]

V tomto druhu kázeňského řízení se nepochybně uplatní také zásada zákazu *reformace in peius*. Jedná se o zásadu užívanou spíše v případě jednání, které má znaky přestupku, na základě judikatury Nejvyššího správního soudu lze konstatovat, zásadu zákazu *reformace in peius* lze využít i v kázeňském řízení o kázeňském přestupku. [119] Nejvyšší správní soud se v případu zásady zákazu *reformace in peius* vyjadřuje následovně. „*Dle stěžovatele se zásada zákazu reformace in peius v kázeňském řízení neuplatní…Tento právní názor není platný*.“ [120]

Kázeňské řízení o jednání, které má znaky přestupku, jak bylo řečeno v obecné části o řízení ve věcech služebního poměru, vede služební funkcionář ústně na základě § 186 odst. 1 zákona o služebním poměru. I v tomto typu kázeňského řízení je kladen důraz na zásadu ústnosti a neveřejnosti (§ 178 odst. 9 zákona o služebním poměru), kdy se mohou účastnit pouze osoby přímo podílející se na řízení včetně navrhovatele, čímž se odlišuje od kázeňského řízení o kázeňském přestupku.

Ačkoli je při řízení o jednání, které má znaky přestupku, stále primárním právním předpisem služební zákon (subsidiárně pak správní řád), ustanovení § 189 odst. 1 zákona o služebním poměru poukazuje na delegovanou působnost příslušných ustanovení zákona o přestupcích v případě, že jde o:

- „*rozhodování o naplnění všech potřebných znaků jednání stěžejních pro určení viny;*
- *pokus;*
- *zánik odpovědnosti;*
- *stanovení povahy a závažnosti jednání majícího znaky přestupku;*
- *polehčující a přitěžující okolnosti;*
- *ukládání kázeňských trestů za více jednání;*

[118] FIALA, Zdeněk, Kateřina FRUMAROVÁ, Eva HORZINKOVÁ a Martin ŠKUREK. *Správní právo trestní*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021. Student. s. 228. ISBN 978-80-7502-531-9.
[119] Srov. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 21. 5. 2020, č. j. 10 Ad 27/2017.
[120] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2016, č. j. 1 As 303/2016-64.

- *mimořádné snížení výměry pokuty;*
- *podmíněné upuštění nebo upuštění od uložení kázeňského trestu;*
- *propadnutí věci, zákazu činnosti, upuštění od výkonu jeho zbytku;*
- *ukládání ochranného opatření zabrání věci, propadnutí náhradní hodnoty nebo zabrání náhradní hodnoty;*
- *posuzování zmeškání lhůty k podání podnětu;*
- *společné řízení* [121]*;*
- *odložení věci;*
- *přerušení nebo zastavení řízení;*
- *příkaz.“* [122]

Specifikem kázeňského řízení o kázeňském jednáním majícím znaky přestupku ublížení na cti, ublížení na zdraví, úmyslného narušení občanského soužití nebo proti majetku, za předpokladu, že bylo spáchané osobami blízkými, podle § 189 odst. 2 zákona o služebním poměru, je účast tzv. navrhovatele, jakožto účastníka řízení. Kázeňský trest za takové jednání je možné uložit pouze podala-li postižená osoba (příp. její zákonný zástupce nebo opatrovník) podnět k zahájení řízení. [123] Petr Fiala se zabývá pojetím procesního postavení navrhovatele ve své publikaci Kázeňské trestání příslušníků bezpečnostních sborů. Označení „*navrhovatel*“ je dle jeho názoru zcela nevhodné a zavádějící, jelikož podaný podnět není návrhem, se kterým by služební zákon spojoval účinky zahájení řízení. [124]

Přijetím nového zákona o přestupcích z 1. července 2017 došlo mimo jiné k zavedení termínu tzv. osoby přímo postižené přestupkem [125]. Změna právní úpravy přestupků se však dále nepromítla do služebního zákona, což má za následek řadu aplikačních problémů. První možnost, jak si v takovém případě počínat, je postup podle § 169 zákona o služebním poměru, která navrhovatelem označuje osobu přímo postiženou spácháním přestupku bez přiznaného

[121] Řízení o jednání, které má znaky přestupku není možné dle ustanovení § 186 odst. 5 služebního zákona vést společně s řízením o kázeňském přestupku.
[122] § 189 odst. 1 zákona o služebním poměru.
[123] Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 27. 4. 2018, č. j. 30 A 244/2017-34.
[124] FIALA, Zdeněk. *Kázeňské trestání příslušníků bezpečnostních sborů*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2018. s. 102. ISBN 978-80-7251-484-7.
[125] Viz § 71 zákona o přestupcích, který tzv. osobě přímo postižené přestupkem přiznává zvláštní procesní postavení, pouze však v řízení, kdy osoba navrhovatele dala souhlas s jeho projednáním.

postavení účastníka. Druhou, v praxi častěji využívanou možností, je přiznání této osoby postavení účastníka, jenž vychází z poměru speciality [126] služebního zákona vůči zákonu o přestupcích. [127]

Zákon č. 183/2017 Sb., *kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnost za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích* odkazuje v § 189 odst. 1 písm. c) na aplikaci ustanovení § 30–32 zákona o přestupcích, které se týkají zániku trestnosti jednání majícího znaky přestupku. [128]

Společné řízení o jednáních, které mají znaky přestupků, je možné pouze, jedná-li se o téhož pachatele a věc projednává tentýž věcně a místně příslušný služební funkcionář, dohromady s faktem, že spolu musí přestupky souviset. Podle § 88 odst. 3 zákona o přestupcích také platí, že společné řízení lze vést pouze tehdy, jestliže všechny projednávané přestupky byly spáchány před zahájením řízení. Z ustanovení § 41 odst. 1 zákona o přestupcích dále vyplývá, že ve společném řízení o dvou a více přestupcích téhož pachatele se ukládá trest podle přestupku nejvíce trestného, v případě totožné horní hranice sazby pak za přestupek nejzávažnější. [129]

3.2.3. Kázeňské tresty

Dojde-li k naplnění stanovených podmínek jednání, které má znaky přestupku, je příslušníkovi v souladu se základní zásadou *nulla poena sine lege* uložen adekvátní kázeňský trest z § 51 zákona o služebním poměru. Kázeňský trest v sobě reflektuje povinnost příslušníka dodržovat právní předpisy, plnit služební povinnosti a rozkazy nadřízeného, a tím současně edukovat další

[126] Odlišnost jednání podle § 189 odst. 2 oproti přestupkům pak přestavuje nepřítomnost jednání, které má znaky přestupku podle § 125c odst. 1 písm. h) zákona o silničním provozu, a nutnost existence blízkého vztahu mezi osobou, který byla deliktem postižena a osobou, která delikt spáchala.
[127] FIALA, Zdeněk. *Kázeňské trestání příslušníků bezpečnostních sborů*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2018. s. 102. ISBN 978-80-7251-484-7.
[128] TOMEK, Petr a Zdeněk FIALA. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Olomouc: Anag, 2019. Právo. s. 681-682. ISBN 978-80-7554-234-2.
[129] Srov. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 5. 2020, č. j. 9 As 416/2018–52.

příslušníky k řádnému výkonu jejich služby a povinností, proto lze tuto sankci označit jako preventivně-represivní.

Při určování druhu a výše kázeňského trestu se mimo jiné přihlíží k:

- *„polehčujícím okolnostem (§ 39 zákona o přestupcích);*
- *přitěžujícím okolnostem (§ 40 zákona o přestupcích);*
- *délce trvání protiprávního jednání;*
- *počtu dílčích útoků pokračování;*
- *u pokusu k míře, jakou se jednání přiblížilo k dokonání přestupku;*
- *při spolupachatelství, jakou měrou se příslušník podílel aj.“* [130]

Druhy kázeňských trestů jsou taktéž uvedeny v § 51 odst. 1 zákona o služebním poměru, v případě jednání, které má znaky přestupku, jsou navíc rozšířeny o tři druhy kázeňských trestů:

- *„písemné napomenutí;*
- *snížení základního tarifu až o 25 % na dobu nanejvýš tří měsíců;*
- *odnětí služební medaile;*
- *odnětí služební hodnosti;*
- ***pokuta;***
- ***propadnutí věci;***
- ***zákaz činnosti***.“ [131]

Kázeňské tresty, které jsou ve výše provedeném výčtu zvýrazněny, tedy pokuta, propadnutí věci a zákaz činnosti, lze na základě § 51 odst. 2 zákona o služebním poměru stanovit výhradně za jednání, které má znaky přestupku. Tyto tři kázeňské tresty je možné uložit společně nebo v kombinaci s písemným napomenutím a odnětím služební medaile.

Nejznámějším kázeňským trestem majetkové povahy je **pokuta**. Příslušníkovi se pokuta ukládá ve výši, kterou stanoví zvláštní právní předpis pro daný přestupek (např. zákon č. 361/2000 Sb., *o provozu na pozemních*

[130] TOMEK, Petr a Zdeněk FIALA. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Olomouc: Anag, 2019. Právo. s. 707. ISBN 978-80-7554-234-2.
[131] Srov. Usnesení zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, sp. zn. Konf 11/2018-16.

komunikacích a o změnách některých zákonů), pokud zvláštní právní předpis stanovuje obligatorní uložení pokuty, měla by být příslušníkovi uložena pokaždé, i když jí ustanovení zákona jednoznačně neukládá. [132] Služebnímu funkcionáři je v ustanovení § 44 zákona o přestupcích uložena možnost, za podmínky dodržení zákonem stanovených podmínek [133], využít institut mimořádného snížení výměry pokuty pod dolní hranici její sazby stanovené zákonem.

Kázeňský trest **propadnutí věci** dle § § 48 zákona o přestupcích a § 51 odst. 1 zákona o služebním poměru se uloží, pokud věc náležící pachateli byla ke spáchání přestupku použita nebo určena. Také v případě jejího získání, nabytí protiprávním činem nebo jako odměnu za jeho spáchání. Kázeňský trest propadnutí věci nelze uložit, pokud je hodnota propadné věci ve zřejmém nepoměru k povaze přestupku. Ustanovení § 189 odst. 1 písm. m) zákona o služebním spolu s § 49 zákona o přestupcích zakotvují propadnutí náhradní hodnoty věci v případě, že příslušník ještě před uložením propadnutí věci, věc úplně zničí, poškodí, zatají její vlastnictví, zužitkuje nebo ji učiní neupotřebitelnou. V případě propadnutí věci (náhradní hodnoty) se jejím vlastníkem stává stát, který s ním dále nakládá dle zákona č. 219/2000 Sb., *o majetku ČR a jejím vystupování v právních vztazích*.

Kázeňský trest **zákaz činnosti** je ukládán pouze za přestupky stanovené zvláštním zákonem, stejně tak jako ukládá jeho délku (maximálně však v délce tří let). [134] Činnost musí pachatel vykonávat ve služebním poměru a při této činnosti nebo v souvislosti s ní přestupek spáchat. Trest vykazuje především preventivní funkci, jejímž cílem je zabránit příslušníkovi v další protiprávní činnosti. I tomto případě je v důsledku uložení zákazu činnosti způsobena příslušníkovi majetková újma, čímž je mimo osobní sféru zasažena sféra majetková. Správního uvážení využívá služební funkcionář při zohlednění okolností daného případu, při stanovení délky zákazu činnosti, ovšem pouze v zákonem stanoveném rozpětí.

---

[132] I při opakovaném jednání majícím znaky přestupku se pokuta příslušníkovi ukládá ve výši, kterou pro přestupek určí zvláštní právní předpis, jak deklaruje § 51 odst. 3 zákona o služebním poměru.

[133] Jednání v excesu při okolnostech vylučujících protiprávnost, trestání pokusu, nepřiměřeně přísná výše pokuty vůči pachateli (př. při pronásledování ujíždějícího vozidla způsobil dopravní nehodu).

[134] Viz § 47 zákona o přestupcích.

Zakazovanou činnost má povinnost služební funkcionář ve svém rozhodnutí o uložení kázeňského trestu zákazu činnosti přímo specifikovat. [135] Výkon kázeňského trestu je v tomto případě dle § 189 odst. 4 zákona o služebním poměru platný i v situaci, kdy příslušníkovi, kterému byl uložen zákaz činnosti, služební poměr skončil.

[135] TOMEK, Petr a Zdeněk FIALA. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Olomouc: Anag, 2019. Právo. s. 714. ISBN 978-80-7554-234-2.

4. Vybrané příklady aplikační praxe ukládání kázeňských trestů

Platné právní normy upravující služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů se v aplikační praxi potýkají s některými nedostatky. Z předchozí části diplomové práce již víme, že zákon o služebním poměru, jakožto nejvýznamnější předpis v otázkách služebního poměru příslušníků, vystupuje vůči správnímu řádu v poměru speciality, ovšem jeho využití v otázkách týkajících se řízení ve věcech služebního poměru je poněkud komplikovanější. [136] Složitost problému souvisí již se samotným porozuměním právní povahy služebního poměru, která není odbornou veřejností ani soudní judikaturou chápána jednotně. Jedná se o zcela specifický státně-zaměstnanecký vztah obsahující též soukromoprávní prvky zaměstnaneckého vztahu podle zákona č. 262/2006 Sb., *zákoník práce*, podobnost je možné nalézt v prakticky shodných hmotněprávních ustanoveních zákona o služebním poměru (např. doba služby, doba odpočinku, náhrada škody aj.). [137] Výše zmíněná ustanovení výrazně potlačují veřejnoprávní charakter služebního poměru daného vztahem mezi zaměstnancem (příslušníkem) a zaměstnavatelem (státem). I přesto se v judikatuře správních soudů setkáváme s kontinuálním umocňováním vrchnostenského postavení služebního funkcionáře. [138]

Procesní ustanovení zákona o služebním poměru se ve velké míře shodují s ustanoveními dříve platného správního řádu [139], přesto však nejsou upravena komplexně. Jinými slovy zákon o služebním poměru některé procesněprávní instituty vůbec neupravuje. S tím se dále pojí nejasnosti při jejich praktickém využití a vztahu k obecné právní úpravě, se kterými se správní soudy při své činnosti na počátku účinnosti nového zákona o služebním poměru musely vypořádat. Nedostatečná provázanost později přijatých právních předpisů je důvodem výskytu protichůdných právních výkladů. Jako problém se jeví nekomplexní právní úprava zákona o služebním poměru v oblasti specifik

[136] Srov. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2018, č. j. 5 As 8/2017.
[137] Srov. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 3. 2011, sp. zn. 3 Ads 10/2011-77.
[138] Srov. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 21. 6. 2017, sp. zn. 30 Cdo 120/2017.
[139] Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení byl zrušen k 1. 1. 2006.

jednotlivých řízení, při nichž jsou aplikovány základní právní zásady, instituty a principy trestání. Tyto právní zásady, instituty a principy trestání jsou používány na základě analogie doprovázené širokým spektrem extenzivně se vyvíjející soudní judikatury opouštějící původní znění zákona o služebním poměru jako právního předpisu *lex specialis*.

V další části této kapitoly se v rámci podrobnější analýzy zaměřím na problematické oblasti aplikační praxe, za které považuji zejména podjatost služebního funkcionáře, nicotnost a nezákonnost rozhodnutí a rovněž souběh kázeňských deliktů a trestných činů.

4.1. Podjatost služebního funkcionáře a institut dožádání

Zajímavou a poměrně komplikovanou oblast kázeňského řízení představuje již samotné nezávislé a nestranné vystupování služebního funkcionáře, kterému v obecné rovině náleží věcná příslušnost k vedení kázeňského řízení v prvním stupni a výkonu kázeňské pravomoci nad odpovědným příslušníkem.

Z ustanovení § 2 zákona o služebním poměru vyplývá, že postavení služebního funkcionáře je přiznáno ministru vnitra, předsedovi vlády, pověřenému členu vlády a logicky také řediteli bezpečnostního sboru. V kompetencích ministra vnitra a ředitele bezpečnostního sboru je možnost delegování své pravomoci do rukou:

- vedoucích organizačních jednotek bezpečnostních sborů (např. ředitel Krajského ředitelství Policie ČR);
- ředitele školy a školských zařízení;
- vedoucích organizačních částí ministerstva vnitra;
- rektora policejní akademie a
- ředitele organizačních složek státu zřízené k plnění úkolů ministerstev.

Existence služebního poměru není podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 27. 11. 2013, sp. zn. 3 Ads 133/2012 nutnou podmínkou pro výkon oprávnění rozhodovat ve věcech služebního poměru, neboť postačuje pouze pracovněprávní vztah.

Praxe nabízí otázku delegování kázeňské pravomoci mezi služebními funkcionáři navzájem nebo na příslušníky, kteří kázeňskou pravomocí ze zákona nedisponují. Zákon o služebním poměru neumožňuje služebnímu funkcionáři tuto pravomoc dále delegovat, přičemž výjimku představuje ředitel bezpečnostního sboru. Zákonem je umožněno pouze pověření provedením úkonů příslušníky (popř. civilní zaměstnance), vyjma vydání rozhodnutí ve věci. [140]

Podstata **institutu vyloučení osoby v důsledku podjatosti** je praktickou pojistkou, aby byla veřejná moc vykonávána osobami nestrannými. Nález Ústavního soudu Pl. 1/19 označuje nestrannými osobami takové „*jejichž postoj k výkonu pravomoci nebude ovlivněn vztahem k věci samé či k těm, kteří na ni mají či mohou mít nějaký zájem*“. [141] Otázkou nestrannosti se taktéž zabýval Ústavní soud, který ve svých usneseních poukazuje na atributy nezávislosti a nestrannosti. Ačkoliv není v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod výslovně uvedeno, že „jiný orgán“ musí vykazovat znaky nezávislosti a nestrannosti jako soud, je třeba využít širší interpretace, která se odráží v konkrétních předpisech upravujících procesní postupy, a to zakotvením institutu vyloučení z projednávání a rozhodování pro podjatost. [142] Subsidiární aplikace správního řádu je jednoznačně zapotřebí v otázkách vydání objektivního rozhodnutí v řízení ve věcech služebního poměru ve spojitosti s nestranným vystupováním služebního funkcionáře. Institut vyloučení z důvodu podjatosti reflektuje základní právní zásady, a to zásadu rovnosti a nestranného přístupu k dotčeným osobám a zásadu materiální pravdy. [143]

Otázka (ne)podjatosti služebního funkcionáře je nestandardní i vzhledem k postavení služebního funkcionáře, který je vždy z podstaty věci v blízkém služebním styku s podřízeným příslušníkem, proto aplikování § 14 správního řádu může vést k nadstandardně častému podávání námitek pro podjatost služebního funkcionáře. Blízký služební vztah je přítomný v horizontální i vertikální rovině

[140] *Bezpečnostní teorie a praxe* [online]. 2018. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2018 [cit. 22.8.2022]. s. 21. ISSN 2571-4589. Dostupné z: https://veda.polac.cz/?page_id=85.
[141] Nález Ústavního soudu Pl. 1/19.
[142] Usnesení Ústavního soudu ze dne 2. 4. 2013, Pl. ÚS 30/09 + Usnesení Ústavního soudu ze dne 25. 6. 2009, sp. zn. II. ÚS 1062/08.
[143] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2013, č. j. 3 Ads 133/2012-19.

a není možné ho nikterak vyloučit. [144] Jako protipól tomuto názoru lze uvést rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2013, č. j. 3 Ads 133/2012– 9, jenž uvádí, že „*samotný vztah nadřízenosti a podřízenosti služebního funkcionáře a jemu podřízeného příslušníka vyplývající ze služebního poměru není sám o sobě takovou skutečností, která by mohla založit důvodné pochybnosti o tom, že by služební funkcionář nebyl schopen ve věci služebního poměru příslušníka nestranně a objektivně jednat a rozhodnout*.“ [145] Dále rozsudek poukazuje na fakt, že za podjatost služebního funkcionáře není bráno projednání kázeňského deliktu z vlastních zjištění o příslušníkem plněných služebních povinností, jelikož by se tím popřela podstata kázeňské pravomoci jako takové. [146] Z judikatury správních soudů tak plyne, že § 14 správního řádu je na kázeňské řízení plně aplikovatelný s tím, že samotný vztah nadřízenosti a podřízenosti není důvodem podjatosti služebního funkcionáře. Pro stanovení podjatosti musí být vždy přítomny objektivní důvody (nestačí subjektivní pohled účastníka řízení), které zakládají pochybnost o nepodjatosti a jsou vždy řádně odůvodněny a vypořádány.

Námitku podjatosti podá účastník řízení, a to bez zbytečného odkladu od okamžiku, kdy je mu skutečnost nasvědčující podjatosti známa, jinak k ní nebude přihlíženo. [147] Podání námitek velmi dobře vystihuje Nejvyšší správní soud, který říká, že správní orgán má povinnost rozhodnout o námitce podjatosti usnesením podle § 14 odst. 2 správního řádu, za předpokladu uplatnění námitky v rámci zahájeného kázeňského řízení. [148] O vyloučení služebního funkcionáře, rozhoduje jemu nadřízený služební funkcionář. U podané námitky podjatosti je zkoumána primárně včasnost jejího podání a sekundárně pak její důvodnost. O námitce podjatosti rozhoduje služební funkcionář usnesením, proti kterému je možné podat odvolání. Pakliže k vyloučení dojde, ředitel bezpečnostního sboru je povinen určit jiného služebního funkcionáře příslušného rozhodnutí ve věci nebo

[144] *Bezpečnostní teorie a praxe* [online]. 2018. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2018 [cit. 22.8.2022]. s. 23. ISSN 2571-4589 Dostupné z: https://veda.polac.cz/?page_id=85.
[145] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2013, č. j. 3 Ads 133/2012-19.
[146] Tamtéž.
[147] Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2013, sp. zn. 1 As 89/2010-152.
[148] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2016, č. j. 1 As 303/2016-64.

může věc rozhodnout sám. [149] Pokud nastane situace, že účastník řízení vznese námitku podjatosti, postupuje se dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2016, č. j. 1 As 303/2016–64 odkazující se na předchozí rozsudek ze dne 11. 3. 2004, č. j. 7 A 192/2000–76 následujícím způsobem. *„Vznesení námitky podjatosti způsobuje, že v řízení o věci samé nesmí být pracovníkem správního orgánu, proti němuž byla námitka podjatosti vznesena, činěny žádné úkony, vyjma úkonů neodkladných. Má-li mít procesní rozhodnutí o tom, zda je pracovník správního orgánu vyloučen, smysl, musí předcházet rozhodnutí o věci samé. Je-li tedy námitka podjatosti vznesena, je pracovník, jemuž jinak projednání a rozhodnutí ve věci přísluší, povinen vyčkat až do rozhodnutí o vznesené námitce; rozhodovat o této námitce dodatečně zákon neumožňuje. Jiný postup je procesní vadou, která ve svém důsledku mohla mít podstatný vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí o věci samé, a zakládá důvod pro zrušení rozhodnutí dle § 76 odst. 1 písm. c) správního řádu soudního.“* [150]

Nejvyšší správní soud se v minulém roce musel vypořádat s tématem účastenství, respektive právem být účastníkem řízení a následným právem podat námitku podjatosti. Stěžovatel poukazuje na zásah do jeho základních práv v důsledku nepřipuštění účastenství v kázeňském řízení o kázeňském přestupku, čímž dle jeho názoru došlo k porušení zákazu diskriminace a práva na spravedlivý proces. Stěžovatel byl pouze podatelem podnětu, na základě tohoto podnětu bylo zahájeno kázeňské řízení, a to z moci úřední. Jelikož se jednalo o kázeňské řízení o kázeňském přestupku, nebylo možné stěžovateli přiznat postavení účastníka řízení dle § 169 zákona o služebním poměru. [151] V prvním stupni řízení proto byla správně námitka podjatosti služebního funkcionáře z důvodu její zjevné nepřípustnosti zamítnuta. [152]

Druhým praktickým příkladem judikátu správního soudu v otázce nepříslušného služebního funkcionáře je rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 14. 5. 2015, č. j. 8Ad 13/2011. Prvoinstanční rozhodnutí bylo vydáno

[149] TOMEK, Petr a Zdeněk FIALA. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Olomouc: Anag, 2019. Právo. s. 36-40. ISBN 978-80-7554-234-2.
[150] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, čj. 7 A 192/2000–76.
[151] Navrhovatel je účastníkem řízení pouze v případě jednání, které má znaky přestupku.
[152] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 11. 2021, č. j. 4 As 103/2021-110.

náměstkem krajského ředitelství, přičemž jako odvolací orgán měl dle § 190 odst. 6 zákona o služebním poměru rozhodovat krajský ředitel, který ovšem nerozhodoval, z odůvodnění rozhodnutí není patrné proč. Klíčovou informací je fakt, že „*v průběhu odvolacího řízení byl ustanoven ředitelem krajského ředitelství Mgr. M. T., který byl v době nalézacího řízení náměstkem ředitele Krajského ředitelství kraje Vysočina, a proto věc postoupil z důvodu právní jistoty policejnímu prezidentovi jako nadřízenému služebnímu funkcionáři*.“ [153] Toto tvrzení se nesetkává s žádnou zákonnou oporou, jelikož pojem právní jistoty zákon o služebním poměru nezná, a proto nemůže být legálním důvodem pro změnu služebního funkcionáře rozhodujícího o odvolání. Zákon o služebním poměru stanovuje příslušnost krajského ředitele v odvolání proti náměstkově rozhodnutí, proto není zřejmá cesta, jakou by se dostalo rozhodnutí o odvolání do rukou policejního prezidenta. Dle názoru soudu je rozhodnutí pro nedostatek důvodů nepřezkoumatelné. [154] Policejní prezident by správně ve věci rozhodoval za situace, že by krajský ředitel namítl svoji podjatost podle § 14 správního řádu, což učinit měl.

V praxi se se zdrženlivým přístupem, vyjma vyloučení z projednávání a rozhodování ve věci týkající se podjatosti služebního funkcionáře, setkáváme také v souvislosti s **institutem dožádání**. Ani tento institut totiž není zákonem o služebním poměru upraven a je nutné, aby služební funkcionář aplikoval postup podle § 13 správního řádu. Využitím institutu dožádání v kázeňském řízení není nikterak porušena pravomoc služebního funkcionáře dle § 2 zákona o služebním poměru, naopak je jím zajištěn řádný průběh a účel řízení. Služební funkcionář, který vede kázeňské řízení, může na základě § 13 odst. 1 správního řádu uplatnit institut dožádání k služebnímu funkcionáři téhož stupně, podřízeného nebo nadřízeného, popř. jiného věcně příslušného služebního funkcionáře [155]. Služební funkcionář se dožádá k provedení úkonu, u něhož sám není schopen jeho provedení zajistit, nebo daný úkon může provést pouze s obtížemi či nepřiměřenými náklady. Věcná příslušnost není dožádáním jakkoli dotčena, k dalším procesním úkonům je příslušný pouze služební funkcionář, který vede

[153] Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 14. 5. 2015, č. j. 8 Ad 13/2011-53.
[154] Tamtéž.
[155] Vždy musí jít o služebního funkcionáře, který disponuje kázeňskou pravomocí.

toto řízení. Z výše uvedeného ustanovení správního řádu plyne, že dožádání má formu usnesení a v řízení o dožádání je jediným účastníkem dožádaný služební funkcionář (odvolání je nepřípustné). [156] Dožádaný služební funkcionář je dle § 13 odst. 3 správního řádu povinen bez zbytečného odkladu provést předmětný úkon, jinak do třiceti dnů s tím, že je možné lhůtu prodloužit.

4.2. Otázka nicotnosti a nezákonnosti

Navzdory poměrně autonomní úpravě řízení ve věcech služebního poměru, není otázka nicotnosti rozhodnutí služebního funkcionáře zákonem o služebním poměru jakkoli upravena. Je patrné, že v takovém případě musí být podpůrně využito správního řádu. [157] Nicotné rozhodnutí dle § 77 odst. 1 správního řádu je:

- rozhodnutí bylo vydáno věcně nepříslušným služebním funkcionář nebo jiným správním orgánem (výjimkou je, pokud rozhodnutí vydá nadřízený věcně příslušných správních orgánů);
- rozhodnutí trpí vadami, v jejichž důsledku je toto rozhodnutí zjevně vnitřně rozporné, právně nebo fakticky neuskutečnitelné nebo
- rozhodnutí trpí vadami, díky kterým se nejedná o rozhodnutí. [158]

Správní řád dále v § 77 odst. 4 a 5 uvádí, že za nicotné není prohlášeno celé rozhodnutí, pokud se nicotnost bude týkat pouze některého z výroku nebo jeho části, bude nicotnou označena pouze tato část. V otázce prohlášení nicotnosti vycházeje z rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 16. 10. 2018, č. j. 8 Ad 10/2015-39 hovoříme o nicotnosti jako o interním nápravném prostředku. Nicotnost umožňuje služebním funkcionářům odstraňovat v kázeňském řízení vadná rozhodnutí. Z čehož plyne i závěr soudu, který potvrzuje rozhodnutí policejního prezidenta, jenž určil, že rozhodnutí prvního náměstka policejního

[156] FIALA, Zdeněk. *Kázeňské trestání příslušníků bezpečnostních sborů*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2018. s. 94-95. ISBN 978-80-7251-484-7.
[157] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2018, č. j. 5 As 8/2017–28.
[158] Dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2021, č. j. 7 As 93/2021-28 jsou jimi např.: absolutní nedostatek pravomoci, absolutní nepříslušnost rozhodujícího správního orgánu, zásadní nedostatky projevu vůle vykonavatele veřejné správy (absolutní nedostatek formy, nesmyslnost, neurčitost), uložení práva nebo povinnosti něčemu, co v právním smyslu neexistuje, nedostatek právního podkladu pro rozhodnutí, požadavek plnění, které je trestné nebo absolutně nemožné.

prezidenta trpí vadou nicotnosti, a proto ho v rámci své zákonné pravomoci nicotným prohlásil. [159]

Procesní postavení obviněného získává příslušník v kázeňském řízení až okamžikem zahájení řízení, v souvislosti čehož mu náleží i procesní práva plynoucí z jeho postavení obviněného. [160] V této souvislosti je možné zmínit rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2021, č. j. 3 As 179/2018-42, který se zabýval právem na seznámení se s obsahem spisu. Městský soud v Praze uvedl, že žalovaný pochybil, jelikož upřel právo stěžovatele seznámit se s obsahem spisu a vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, ale že toto pochybení nemělo vliv na zákonnost rozhodnutí, protože obsah spisu se nezměnil. Nejvyšší správní soud nesdílí tentýž právní názor a naopak uvádí, že se výklad správního řádu a zákona o služebním poměru shodují, přičemž explicitně jmenují právo účastníka řízení vyjádřit se k podkladům a důkazům, způsobu jejich zajištění a případně návrhu jejich doplnění. Stěžovatel se své návrhy na doplnění snažil uplatnit v průběhu řízení [161] před Městským soudem v Praze, ovšem neúspěšně. Důsledkem jednání žalovaného došlo k hrubému pochybení, které mělo podstatný vliv na zákonnost vydaného rozhodnutí. Městský soud v Praze nevyhověl stěžovateli v posouzení otázky nicotnosti rozhodnutí, a proto byly naplněny důvody pro využití opravného prostředku – kasační stížnosti. [162]

Jako podmínky přípustnosti žaloby z důvodu tvrzené nicotnosti rozhodnutí je v usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2013, č. j. 7 As 100/2010-6 uvedeno vyčerpání řádných opravných prostředků ve smyslu § 68 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., *soudního řádu správního*. V případě ustanovení § 68 písm. c), senát uvádí, že „*je obsoletní a nemůže být ani v případě takové žaloby důvodem pro její odmítnutí.*“ [163]

[159] Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 16. 10. 2018, č. j. 8 Ad 10/2015-39.
[160] Jsou jimi např. právo vyjadřovat se k důkazům a skutečnostem, které jsou mu kladeny za vinu, právo být poučen o svých právech a povinnostech, právo hájit se, právo uplatňovat skutečnosti a vyjadřovat se k důkazům, právo být seznámen s obsahem spisu aj.
[161] Důkaz, že právo uplatnit chtěl.
[162] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2021, č. j. 3 As 179/2018–42.
[163] Usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2013, č. j. 7 As 100/2010-6.

Nezákonnost kázeňského rozhodnutí je nenaplněním základního principu zákonnosti, který zakotvuje, že jednání a rozhodování o právech a povinnostech vyplývajících ze služebního poměru příslušníků lze pouze v případech, mezích a způsoby, které stanovuje zákon. Odlišnost nicotného a nezákonného správního aktu pojmenoval ve svém rozsudku Nejvyšší správní soud. „*Nezákonné je rozhodnutí, které je v rozporu se zákonem nebo jiným právním předpisem, a přitom ještě nejde o tak intenzivní rozpor, aby bylo možno usuzovat, že rozhodnutí neexistuje, tj. že je nicotné.“* [164]

Ustanovení § 181 odst. 4 zákona o služebním poměru výslovně ve svém popisu nestanovuje, že ve výroku rozhodnutí o uložení kázeňského trestu musí být popsáno jednání, za nějž je kázeňský trest ukládán. Pro komplexní řešení otázky uložení odpovídajícího kázeňského trestu je však nutné, aby s předmětem rozhodování bylo řádně vypořádáno, což je možné zajistit právě pouze řádným popisem kázeňského přestupku (jednání, které má znaky přestupku) ve výroku rozhodnutí. Soud shledal žalobu důvodnou, jelikož ředitel vazební věznice neprovedl řádný popis kázeňského jednání a žalovaný nedostatek neodstranil. Vada má za následek nezákonnost vydaného rozhodnutí. [165] Předchozí rozsudek Městského soudu v Praze potvrzuje rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2016, č. j. 9 As 263/2015-34, v němž uvádí, že „*předmět řízení ve výroku rozhodnutí o přestupku musí být vymezen takovým způsobem, aby sankcionované jednání bylo nezaměnitelné s jednáním jiným*.“ [166] Rozhodnutí služebního funkcionáře musí naprosto přesně určit a vymezit, čeho se pachatel přestupku dopustil a taktéž v jakém jednání je spáchání přestupku spatřováno. Vedle konkrétního popisu přestupku musí výrok rozhodnutí odpovídat právní normě stanovující skutkovou podstatu přestupku. [167]

Dosažení jistoty o existenci relevantních skutkových okolností spáchaného kázeňského přestupku je předpoklad pro označení pachatele onoho skutku. Pokud není této jistoty dosaženo ani dalšími důkazy, je na základě principu presumpce neviny a z ní plynoucího pravidla *in dubio pro reo* rozhodnuto

[164] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2006, č. j.5 As 36/2005-49.
[165] Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 7. 3. 2013, č. j. 6 A 5/2010-48.
[166] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2016, č. j. 9 As 263/2015-34.
[167] Tamtéž.

ve prospěch obviněného. Podle Krajského soudu v Brně a jeho rozsudku ze dne 17. 5. 2016, č. j. 36 Ad 33/2014–54, nelze z tohoto striktního pojetí vycházet, jelikož z podstaty věci se v každodenních situacích setkáváme vždy s určitou mírou pochybnosti. *„Vztaženo k nyní posuzované věci to znamená, že pokud existuje rozumná pochybnost, tzn. ne zcela nepravděpodobná možnost, že jednání neproběhlo tak, jak je z něj údajný pachatel obviňován, nelze jej za přestupek postihnout (in dubio pro reo).“* [168] Čili obviněnému v takovém případě postačuje rozumná pochybnost, jestli se předmětného jednání opravdu dopustil. [169]

Hodnocení důkazů v kázeňském řízení dle § 180 odst. 4 zákona o služebním poměru provádí služební funkcionář podle své úvahy. Důkazy hodnotí jednotlivě a následně ve vzájemných souvislostech. Za důkaz je podle § 180 odst. 2 zákona o služebním poměru považováno vše, co může přispět k zajištění skutkového stavu věci a jedná se především o výpovědi a vyjádření účastníků, svědků, popř. jiných osob, znalecké posudky odborná vyjádření, listiny, záznamy a řada dalších. Vedle významnosti předkládání, vypořádání se a možností vyjádřit se k důkazním prostředkům, je třeba dokazování i v dalších postupech služebního funkcionáře. Příkladem může být dokazování přítomnosti zavinění pro následný vznik odpovědnosti příslušníka za kázeňský přestupek. Rozhodující informací je, zda příslušník mohl a také měl vědět, že jednáním může dojí k porušení služební povinnosti (došlo k prokazatelnému seznámení příslušníka). I s touto otázkou je nutné se vypořádat v odůvodnění rozhodnutí služebního funkcionáře, jak uvádí rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 14. 6. 2021 č. j. 30 Ad 8/2020–170, jenž dále sděluje, že z důvodu vynechání otázky zavinění v odůvodnění rozhodnutí se jedná o vadu, která sama způsobuje nepřezkoumatelnost rozhodnutí, a to z nedostatku důvodů. Podle tohoto rozsudku „*základní principy trestání se užijí i v případě shledání obviněného vinným ze spáchání kázeňského přestupku. Pokud by snad žalovaný dovodil, že nedošlo k naplnění všech stránek kázeňského přestupku, nemohl by shledat vinu žalobce.“* [170]

[168] Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 17. 5. 2016, č. j. 36 Ad 33/2014–54.
[169] Tamtéž.
[170] Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 14. 6. 2021 č. j. 30 Ad 8/2020–170.

4.3. Souběh kázeňského přestupku, jednání majícího znaky přestupku a trestného činu

Na, v této diplomové práci často zmiňovaný a pro právní proces stěžejní, právní princip *ne bis in idem*, může být ve správním trestání nahlíženo ze dvou hledisek. Hledisko hmotněprávní poukazující na zákaz dvojího potrestání téže osoby a rovněž hledisko procesněprávní zakazující dvojí stíhání téže osoby. Problém v praxi nastává s komplikovanou interpretací, neboť pojem totožného skutku není nikde přímo formulován. [171] Nejvyšší správní soud na základě judikatury Evropského soudu pro lidská práva blíže popsal princip *ne bis in idem* z pohledu totožnosti skutku a říká, že užití tohoto principu předpokládá, že se jedná o stejný skutek (musí být dána totožnost skutku). [172]

Jednočinný souběh kázeňského přestupku a jednání, které má znaky přestupku, je vyloučen, a to na základě negativního vymezení kázeňského přestupku dle § 50 odst. 1 zákona o služebním poměru, současně ani v praxi nemůže být v případě kázeňského řízení příslušníků uplatněn. Vztah obou typů kázeňských deliktů je totiž specifický od samého počátku, jelikož projednání kázeňského deliktu připadá vždy na téhož služebního funkcionáře, vzhledem k tomu nebude třeba zabývat se *překážkou litispendence*. Další příznačností je kázeňský aspekt přítomný již v konstrukci jednání majícího znaky přestupku, v kázeňském řízení a má vliv také na charakter ukládaných kázeňských trestů. Podpůrný prostředek zajišťující aplikaci principu *ne bis in idem* je ustanovení § 189 odst. 1 zákona o služebním poměru, který odkazuje na použití ustanovení odložení věci (§ 76 odst. 1 písm. j) zákona o přestupcích) a zastavení řízení (§ 86 odst. 1 písm. l) zákona o přestupcích) v případě, že je projednáváno jednání, které má znaky přestupku. Služební funkcionář má ve vztahu k zohlednění uložení postačujícího kázeňského trestu možnost využít správního uvážení a věc případně odložit nebo řízení zastavit. [173] Zákon o služebním poměru zabraňuje

[171] FIALA, Zdeněk. *Kázeňské trestání příslušníků bezpečnostních sborů*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2018. s. 55-57. ISBN 978-80-7251-484-7.
[172] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 2. 2005, č. j. A 6/2003-44.
[173] FIALA, Zdeněk. *Kázeňské trestání příslušníků bezpečnostních sborů*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2018. s. 59-60. ISBN 978-80-7251-484-7.

v § 181 odst. 7 jednočinnému souběhu zakotvením zákazu rozhodování o tomtéž skutku [174] a v § 181 odst. 11 zákazem dvojího trestání.

Při **konkurenci kázeňských deliktů a trestných činů** je posuzována otázka, zda již bylo o jednom z nich pravomocně rozhodnuto a zda jsou skutky považovány za trestné ve smyslu Evropské úmluvy o ochraně lidských práv. Petr Fiala ve své publikaci Kázeňské trestání příslušníků bezpečnostních sborů uvádí přehled aplikace principu ne bis in idem při jednočinném souběhu jednotlivých druhů kázeňských deliktů a trestného činu následovně:

- jednočinný souběh kázeňských deliktů je vyloučen;
- projednání skutku v kázeňském řízení o kázeňském přestupku nebrání projednání stejného skutku jako trestného činu;
- projednání skutku v kázeňském řízení o jednání mající znaky přestupku brání projednání stejného skutku jako trestného činu;
- uložení trestu za trestný čin je překážkou pro uložení trestu za stejný skutek v kázeňském řízení (obou typů);
- projednání skutku jako trestného činu v pravomocně skončené věci, jinak než uložením trestu, není překážkou pro kázeňské řízení o kázeňském přestupku, brání ovšem projednání skutku v kázeňském řízení o jednání majícím znaky přestupku;
- pravomocné rozhodnutí v řízení o trestném činu představuje překážku zahájení nového trestního nebo správního řízení o tomtéž skutku, a to, pokud nebude původní rozhodnutí zákonem předvídaným procesním postupem zrušeno. [175]

Z aplikační praxe judikatury správních soudů lze zmínit rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 1. 2022, č. j. 6 As 158/2020–34. Jelikož stěžovatel zpochybňuje zejména nedostatečnost a zákonnost zajištění skutkového stavu věci, odkazuje Nejvyšší správní soud na svůj předchozí

[174] O konkrétním právu či povinnosti účastníka nelze rozhodnout opakovaně bez změny skutkového stavu, s výjimkou přezkoumání rozhodnutí. To však neplatí v rozhodnutí o náhradě škody, pokud dojde po rozhodnutí k podstatné změně podmínek, za kterých bylo o škodě rozhodnuto.

[175] FIALA, Zdeněk. *Kázeňské trestání příslušníků bezpečnostních sborů*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2018. s. 63. ISBN 978-80-7251-484-7.

rozsudek, který se zabýval otázkou propuštění stěžovatele ze služebního poměru. Služební funkcionář je oprávněn učinit závěry, jestliže jednání stěžovatele naplnilo znaky trestného činu, i bez zjištění jeho viny v rámci trestního řízení. „*Rozhodnutí trestního soudu o tom, zda příslušník spáchal trestný čin, proto nemusí předcházet rozhodnutí o propuštění příslušníka ze služebního poměru.* “ [176] Shodně se k situaci staví i v dalším svém rozsudku přibližně o rok později, kde uvádí, že „*v případech, kdy se dopustí příslušník jednání vykazujícího znaky trestného činu, bude pravděpodobně zároveň s případným řízením o propuštění ze služebního poměru probíhat i trestní řízení.“* [177] Zákonodárce říká, že k propuštění nemusí dojít až na základě odsuzujícího rozsudku vydaného v trestním řízení. Zakotvuje důvod k propuštění stěžovatele ze služebního poměru za předpokladu rozhodnutí služebního funkcionáře o propuštění ještě před ukončením trestního řízení. Nejvyšší správní soud vyjadřuje právní názor, že usnesení o zahájení trestního řízení je dostatečným podkladem pro kroky služebního funkcionáře vyplývající z § 184 odst. 2 zákona o služebním poměru. Platný je tento výrok i v situaci, kdy byl v průběhu řízení o žalobě proti rozhodnutí příslušného služebního funkcionáře v trestním řízení vydán zprošťující rozsudek. [178] Nejvyšší soud v odůvodnění rozhodl, že *„příslušník porušil jednáním, které vykazuje znaky trestného činu, slib příslušníka bezpečnostního sboru, tedy obvykle bude jen formálním krokem, který by v odůvodnění rozhodnutí o propuštění příslušníka bezpečnostního sboru dle § 42 odst. 1 písm. d) zákona o služebním poměru s ohledem na dikci ustanovení měl být uveden, nicméně explicitní nezdůvodnění této podmínky v odůvodnění rozhodnutí není vadou takové intenzity, pro kterou by rozhodnutí správního orgánu mělo být zrušeno*.“ [179]

[176] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 10. 2014, č. j. 3 Ads 89/2013-27.
[177] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 9. 2015, č. j. 10 As 87/2014-65.
[178] Tamtéž.
[179] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 1. 2022, č. j. 6 As 158/2020–34.

Závěr

Česká republika je demokratický právní stát, jehož právní systém je založen na respektu k základním lidským právům a svobodám. Určitou garancí tohoto systému by měla být kvalitní veřejná správa, respektive osoby reprezentující orgány veřejné správy. Zvláštní kategorií osob, které představují orgány veřejné správy, a na které jsou kladeny zvýšené morální, odborné, ale také způsobilostní požadavky (např. zdravotní, fyzické, psychické), jsou příslušníci bezpečnostních sborů. V rámci naplňování významu trestního systému, včetně uplatňování správního trestání, mají nezastupitelné místo. V tomto kontextu se jeví jako žádoucí, aby právě působení příslušníků bezpečnostních sborů, bylo upraveno komplexní právní úpravou vykazující pouze ojedinělé nedostatky, zejména pak v oblasti kázeňského řízení.

Zákon o služebním poměru považuji za specifickou právní normu upravující poměrně složitou oblast služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Přestože je tato diplomová práce věnována „pouze“ oblasti kázeňského řízení se zaměřením na ukládání sankcí za disciplinární delikty, je zjevné, že se tyto problematické otázky prolínají do dalších oblastí služebního poměru. Z tohoto pohledu se složitěji formulují konkrétní návrhy na řešení problémů identifikovaných v předchozích kapitolách.

Bez ohledu na obecnost nebo konkrétnost jednotlivých problémů se jeví jako základní předpoklad pro odstranění identifikovaných nedostatků v oblasti kázeňského řízení modifikace zákona o služebním poměru. S ohledem na dosavadní nejednotnost právních výkladů v některých zásadních otázkách (např. právní povaha služebního poměru), nebo určitou složitost hmotně a procesně právní úpravy by modifikaci zákona o služebním poměru měla předcházet odborná právní debata, jejímž výsledkem by mělo být mj. vyjasnění jednotlivých právních institutů služebního poměru a odstranění některých kolizních ustanovení.

Další zásadní roli v eliminaci nedostatků při ukládání kázeňských trestů, kromě kvalitní zákonné úpravy, sehrává samotný služební funkcionář, popř. jím pověřená osoba. Z několika judikátů, se kterými jsem se při zpracování této

diplomové práce seznámila, vyplývá, že příslušný soud shledal nedostatky vedeného kázeňského řízení a následného uložení kázeňského trestu v postupu služebního funkcionáře (osoby pověřené služebním funkcionářem k vedení řízení) nebo v jeho nesprávném výkladu jednotlivých ustanovení příslušných právních norem. Nabízí se proto otázka, zda jsou všichni služební funkcionáři, ale spíše všichni vedoucí organizačních částí bezpečnostních sborů nebo pověřené osoby, na které služební funkcionář přenesl část své pravomoci v oblasti rozhodování ve věcech služebního poměru, dostatečně právně kompetentní. Není ojedinělé, že jsou na služební místa vedoucích organizačních článků bezpečnostního sboru, nebo dokonce v jeho čele, ustanoveny osoby, které mají sice požadované úplné vysokoškolské vzdělání, ovšem v jiné než právní oblasti. Tato situace navíc může být značně odlišná u jednotlivých bezpečnostních sborů. Absenci odborného požadavku na služebního funkcionáře, respektive osoby, které vedou kázeňské řízení, považuji za poměrně zásadní, a proto bych navrhla tento požadavek implementovat do zákona o služebním poměru.

Kázeňské trestání ze své podstaty nepatří mezi atraktivní a často vyhledávané téma současné právní úpravy služebního poměru. Povědomí o této specifické oblasti služebního poměru je u laické veřejnosti velmi nízké a bohužel není atraktivní ani pro samotné příslušníky bezpečnostních sborů. Na základě informací, poznatků a vědomostí získaných při psaní této diplomové práce ovšem považuji kázeňské řízení a ukládání kázeňských trestů za jednu z nejdůležitějších oblastí zákona o služebním poměru, která by měla přestat být zejména příslušníky bezpečnostních sborů podceňována.

Seznam použité literatury

Monografie

1. BOHADLO, David, Lukáš POTĚŠIL a Jan POTMĚŠIL. *Správní trestání z hlediska praxe a judikatury*. V Praze: C.H. Beck, 2013. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-413-1.
2. FIALA, Zdeněk. Kázeňské trestání příslušníků bezpečnostních sborů. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2018. ISBN 978-80-7251-484-7.
3. FIALA, Zdeněk, Kateřina FRUMAROVÁ, Eva HORZINKOVÁ a Martin ŠKUREK. *Správní právo trestní*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021. Student. ISBN 978-80-7502-531-9.
4. FILIP, Jan. Ústavní právo České republiky – Základní pojmy a instituty. Ústavní základy ČR. Brno: Doplněk, 2011. ISBN 978-80-904083-8-8.
5. FRUMAROVÁ, Kateřina a kolektiv. *Správní trestání*. 1. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-250-9.
6. GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 8. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. Právnické učebnice. ISBN 978-80-7380-838-9.
7. HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2016. Academia iuris. ISBN 978-80-7400-624-1.
8. KOPECKÝ, Martin. Správní právo: obecná část. V Praze: C.H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-727-9.
9. KOTTNAUER, Antonín et al. *Zákon o státní službě*. Ostrava: Sagit, 2015. ISBN 978-80-7488-079-7.
10. MATES, Pavel. Základy správního práva trestního. 7., přepracované vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-680-7.
11. ONDRUŠOVÁ, Marta, Radek ONDRUŠ a Petr VYTOPIL. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: praktický komentář k zákonu č.250/2016 Sb. (přestupkový řád) s důvodovou zprávou a základní judikaturou*. Praha: Leges, 2017. Komentátor. ISBN 978-80-7502-212-7.
12. PICHRT, Jan, Jiří KAUCKÝ a Martin KOPECKÝ. *Zákon o státní službě: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2020. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 978–80-7598-654-2.

13. PRŮCHA, Petr. Správní řád s poznámkami a judikaturou. 2. vydání. Praha: Leges, 2015. ISBN 978-80-7502-051-2.
14. SKORUŠA, Leopold a Jaroslav DANĚK. *Zákon o vojácích z povolání: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 978–80-7552-929-9.
15. TOMEK, Petr a Zdeněk FIALA. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Olomouc: Anag, 2019. Právo. ISBN 978-80-7554-234-2.
16. TOMEK, Petr, Jiří DLUHOŠ a Stanislav HEMZA. *Služební poměr vojáků z povolání*. Olomouc: ANAG, 2003. Právo. ISBN 80-7263-185-3.
17. TOMEK, Petr. *Slovník služebního poměru*. Olomouc: ANAG, 2009. Právo. ISBN 978-80-7263-541-2.
18. ZOUBEK, Vladimír. *Právověda a státověda: úvod do právního a státovědního myšlení*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-239-4.

Právní úprava

1. Ústavního zákon č. 1/1993 Sb., *Ústavy České republiky*, ve znění pozdějších předpisů.
2. Ústavního zákona č. 2/1993 Sb., *Listiny základních práv a svobod*, ve znění pozdějších předpisů.
3. Zákon č. 71/1967 Sb*., o správním řízení*.
4. Zákon č.111/1998 Sb., *o vysokých školách*, ve znění pozdějších předpisů.
5. Zákon č. 129/2008 Sb., *o výkonu zabezpečovací detence a změně některých souvisejících zákonů*, ve znění pozdějších předpisů.
6. Zákon č. 150/2002 Sb., *soudní řád správní*, ve znění pozdějších předpisů.
7. Zákon č. 169/1999 Sb., *o výkonu trestu odnětí svobody*, ve znění pozdějších předpisů.
8. Zákon č. 183/2017 Sb., *kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnost za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích*, ve znění pozdějších předpisů.

9. Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb., *o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících*.
10. Zákon č. 219/2000 Sb*., o majetku ČR a jejím vystupování v právních vztazích*, ve znění pozdějších předpisů.
11. Zákon č. 221/1999 Sb., *o vojácích z povolání*, ve znění pozdějších předpisů.
12. Zákon č. 234/2014 Sb., *o státní službě*, ve znění pozdějších předpisů.
13. Zákon č. 250/2016 Sb., *o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich*, ve znění pozdějších předpisů.
14. Zákon č. 255/2012 Sb., *o kontrole*, ve znění pozdějších předpisů.
15. Zákon č. 262/2006, *zákoník práce*, ve znění pozdějších předpisů.
16. Zákon č. 293/1993 Sb., *o výkonu vazby*, ve znění pozdějších předpisů.
17. Zákon č. 361/2000 Sb., *o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů*, ve znění pozdějších předpisů.
18. Zákon č. 361/2003 Sb., *o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů*, ve znění pozdějších předpisů.
19. Zákon č. 500/2004 Sb., *správní řád*, ve znění pozdějších předpisů.
20. Zákon č. 552/1991 Sb., *o státní kontrole*, ve znění pozdějších předpisů.
21. Zákon č. 561/2004 Sb., *o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání*, ve znění pozdějších předpisů.

<u>Judikatura</u>

1. Nález Ústavního soudu ze dne 30. 6. 2020, č. j. Pl. ÚS 1/19.
2. Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 17. 5. 2016, č. j. 36 Ad 33/2014–54.
3. Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 27. 4. 2018, č. j. 30 A 244/2017-34.
4. Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 14. 6. 2021 č. j. 30 Ad 8/2020–170.
5. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 7. 3. 2013, č. j. 6 A 5/2010-48.
6. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 14. 5. 2015, č. j. 8 Ad 13/2011-53.
7. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 29. 3. 2017, č. j. 6 Ad 11/2013-29.

8. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 16. 10. 2018, č. j. 8 Ad 10/2015-39.
9. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 21. 5. 2020, č. j. 10 Ad 27/2017.
10. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 5. 2003, sp. zn. 21 Cdo 100/2003.
11. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, čj. 7 A 192/2000–76.
12. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 2. 2005, č. j. A 6/2003-44.
13. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2006, č. j.5 As 36/2005-49.
14. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 10. 2010, č. j. 1 As 71/2010-71.
15. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 3. 2011, sp. zn. 3 Ads 10/2011-77.
16. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 9. 2011, č. j. 3 Ads 79/2011-62.
17. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2013, sp. zn. 1 As 89/2010-152.
18. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2013, čj. 4 As 16/2013-36.
19. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2013, č. j. 3 Ads 133/2012-19.
20. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 10. 2014, č. j. 3 Ads 89/2013-27.
21. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 7. 2015, č. j. 30 Cdo 530/2014.
22. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 9. 2015, č. j. 10 As 87/2014-65.
23. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2016, č. j. 5 As 35/2014–25.
24. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2016, č. j. 9 As 263/2015-34.
25. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2016, č. j. 1 As 303/2016-64.

26. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 6. 2017, sp. zn. 30 Cdo 120/2017.
27. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2018, č. j. 5 As 8/2017–28.
28. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 4. 2020, č. j. 1 As 453/2018–27.
29. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 5. 2020, č. j. 9 As 416/2018–52.
30. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2020, č. j. 3 As 203/2018–44.
31. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2021, č. j. 3 As 179/2018–42.
32. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2021, č. j. 7 As 93/2021-28.
33. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25.11.2021, č. j. 4 As 103/2021–110.
34. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 1. 2022, č. j. 6 As 158/2020–34.
35. Rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu z 26. 7. 2016, sp. zn. 6 As 165/2015-38.
36. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 7. 2014, sp. zn. 11 Tdo 509/2014.
37. Usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2013, č. j. 7 As 100/2010-6.
38. Usnesení Ústavního soudu ze dne 2. 4. 2013, Pl. ÚS 30/09.
39. Usnesení Ústavního soudu ze dne 25. 6. 2009, sp. zn. II. ÚS 1062/08.
40. Usnesení zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, sp. zn. Konf 11/2018-16.

Internetové zdroje

1. *Bezpečnostní teorie a praxe* [online]. 2018. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2018 [cit. 22.8.2022]. ISSN 2571-4589. Dostupné z: https://veda.polac.cz/?page_id=85.

2. HORZINKOVÁ, E. Správní trestání a jeho obecné principy ve vztahu k přestupkům proti občanskému soužití [online]. [cit. 27.2.2022]. Dostupné z: https://adoc.pub/spravni-trestani-a-jeho-obecne-principy-ve-vztahu-k-pestupkm.html.
3. Odbor legislativy a koordinace předpisů MV ČR. Průvodce zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. *https://www.mvcr.cz: Metodické pomůcky k zákonu č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2018, 19.1.2018 [cit. 2.1.2022]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/zakon-o-odpovednosti-za-prestupky-a-rizeni-o-nich-ucinny-od-1-7-2017.aspx.
4. Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR. Vládní návrh zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. *Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR: Společná česko-slovenská digitální parlamentní knihovna* [online]. Praha: Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, 2015 [cit. 24.1.2022]. Dostupné z: https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=555&CT1=0.

Ostatní

1. Důvodová zpráva k zákonu č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.
2. Ministerstvo vnitra ČR. *Základní řád ozbrojených sil ČR*. Praha, 2001.